

# NOVICE

Glasilo Socialistične  
zveze delovnega ljud-  
stva občin  
Kočevje in Ribnica



Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje.  
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni  
urednik France Grivec. Uredništvo in  
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-  
lefon uprave in uredništva 389. Letna  
naročnina 800 din, polletna 400 din in  
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-  
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške  
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri  
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 31

KOČEVJE, 26. julija 1963

Cena 20 din

## Slavnostna Sodražica

Sodražica! Vsa v zastavah, plapolajočih v vetru, s slavoloki, z mlaji, odeta v praznično obleko, nič več porušena, brez pokanj pušk, brez grmenja topov, odeta s smehom in prepričena z dobro voljo. To je Sodražica, Sodražica 21. julija, dan pred praznikom vstaje slovenskega ljudstva. To je njihov dan, praznik, ko so v vstaje slovenskega ljudstva. To je njihov dan, praznik, ko so v svojo knjigo uspehov dodali še enega, pomembnega — nov zdravstveni dom.

Taka je bila Sodražica v nedeljo, ko so se zbrali v njej ljudje od blizu in daleč, da so prisostvovali odkritju spominske plošče in otvoritvi novega zdravstvenega doma. Ze navsezgodaj so se zbrali na trgu, kjer je igrala pihalna godba LM iz Ljubljane ter prisostvovali slovesni podelitvi odlikovanj borcem NOV. Hkrati pa so krenile iz Ribnice na pot tekmovalne ekipe, ki se vsako leto pred dnevom vstaje potegujejo za pokal ZB. Vse tekmujoče ekipe je sprejel podpredsednik občinske skupščine Ribnica Evgen Ivanc, ki je zmagovalni ekipi JLA podelil prehodni pokal, ostalim pa izročil plakete.

Nato je zbrana množica krenila pred okrašenim zdravstvenim domom, kjer je vse prisotne pozdravil predsednik režijskega odbora Danilo Samsa. Svečanosti so se udeležili tudi republiški poslanec ribniške komune Matija Maležič, prejšnji upravnik zdravstvenega doma Ribnica dr. France Andoljšek, predstavnik OZSZ Ljubljana, pokrovitelj otvoritve Slavko Kovačič ter Ivan Fajdiga, predstavnik glavnega odbora ZB NOV Ljubljana. Tov. Fajdiga je v svojem govoru poudaril pomen novega zdravstvenega doma ter med drugim dejal: »Slovensko ljudstvo se bo v jeseni od 1. do 3. oktobra zbralo v Ljubljani in Kočevju, kjer bodo v počastitev 20. obletnice Kočevskega zbora slavnosti in prireditve. Prav je, da je tudi današnja svečanost v Sodražici posvečena med drugim tudi 20. obletnici tega zbora. Dokaz, kako globoke spomine je zapustila v našem narodu borba za svobodo, so tudi spomeniki in spominske plošče, ki so posvečene padlim žrtvam in herojskim čedom. Nemogoče je oceniti vrednote, ki jih izžarevajo vsi ti spomeniki v moralnem, narodnostnem in plemenitem vzgojnem oziru. Postali so srce naših mest in vasi; to so mejniki velikega časa, ki vzpodbujajo k nenehni ljubezni do svoje rodne zemlje, opominjajo mlačeže in svarijo tujce, da se ne bodo nikoli več polakomnili zemlje, osvobojene s tolikim junaštvom in žrtvami.

Tako se z današnjim dnevom uvršča med te mnoge kraje v Sloveniji tudi naša Sodražica, ki bo na novem zdravstvenem domu nosila slavna imena tistih, ki so darovali življenja za lepšo prihodnost. Ko odkrivam to ploščo, posvečamo njihovemu spominu, in izročam v varstvo krajevemu združenju ZB NOV Sodražica, želim izraziti trdno zagotovilo, da jih bomo ohrani-

li v trajnem spominu kot najsvetlejše like naše revolucije. Občanom Sodražice in okolice pa želim, da bi bili tudi v bodoče tako enotni, složni in vedno v prvih vrstah za napredek in razvoj naše socialistične domovine kot doslej.«

»Prečuden cvet je grapi črni«, iz katerega je zrastle novo življenje. Mnogo je takih cvetov raztresenih po naši domovini, mnogo je junakov, ki so padli za svobodo in med njimi je tudi 166 junakov, ki so vklesani z zlatimi črkami v marmor v Sodražici. »Prečuden cvet je v grapi črni,« zveni iz ust sodraških pevcev, in debele kaplje matere, ki je izgubila tri sinove, polzijo po licih. Ne jočite mati! Vaši sinovi so padli za

svobodo, za lepše dneve, za prihodnost poznih rodov. Zato ne jočite, obrišite solze mati. Tu so vaši vnuki, tudi danes so tu, na proslavi, da slišite iz njihovih ust prijeten glas svetle prihodnosti, zaradi njih ne jočite, kajti tudi vaši fantje niso jokali, ko so padali za svobodo.

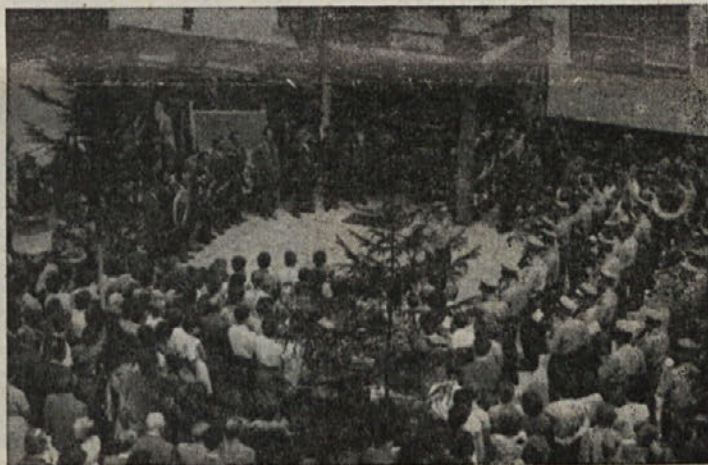
Po končanem programu pionirjev in pevcev je izročil pokrovitelj slavnosti Slavko Kovačič, zdravstveni dom novemu uprav-

niku Cirilu Kumlju, Sodražanom pa je zaželel, da bi v njegovih prostorih našli mnogo zdravja. Nato je vse prisotne povabil, da si ogledajo sodobno urejene prostore. Mnogi pa so odhiteli tudi na razstavo partizanskih fotografij našega rojaka, partizana XIV. divizije Petka, katerega slike so bile razstavljene v šoli.

Popoldan pa so se urne noge zavrtele ob jazzu JLA iz Ribnice.

Taka je bila Sodražica, veličastna in ponosna. Umirila se ni niti naslednjega dne, ko je praznovala 22. julij — naš veliki praznik. Letos ga je res slovesno proslavljala. Dočakala ga je toplo in mu položila v naročje nov zdravstveni dom kot obljubo za še lepše dni.

M. Maté



Slovesna otvoritev novega zdravstvenega doma v Sodražici

## O krajšem delovnem tednu in drugem

mladine, ampak tudi njeni kulturni in moralni vzgoji.

Ko so razpravljali o uvajanju 42-urnega delovnega tedna, so menili, da zahteva prehod na 42-urni delovni teden temeljite analize in da bi ga najprej poizkusno uvedli le v nekaterih podjet-

jih. Kljub krajšemu delovnemu času pa bi morala biti proizvodnost enaka, če ne celo večja in vzporedno enaki (če ne celo večji) osebni dohodki. Prehod na krajši delovni teden bo zahteval precej časa, saj bo v nekaterih (Nadaljevanje na 2. strani)

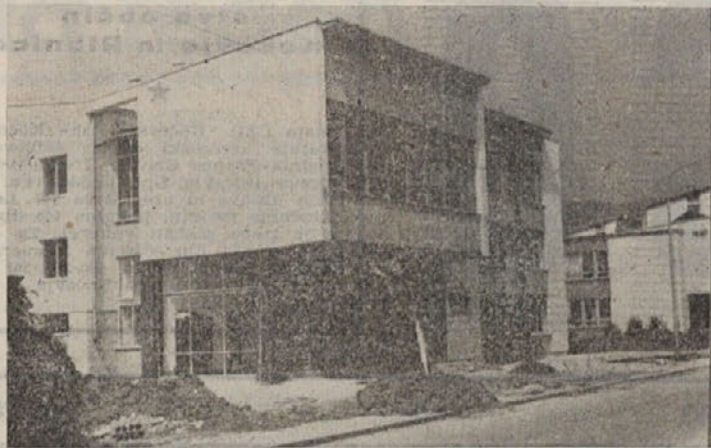
## Dva dni v jami

Skupina šestih članov Društva za raziskavo jam Slovenije — jamarski klub Novo mesto, se je 19. julija spustila v prepadno jamo pri vasi Kostel. V jami so ostali do naslednjega dne. Po petdesetmetrskem spustu in ko so premagali še dvajsetmetrski prepad, so se prepeljali preko jezera in jamo pregledali do

konca. V zadnji dvorani, imenovali so jo Dvorana samotnega kapnika, so skušali raziskati vodne rove (zgoraj etažo dvorane). Ugotovili so, da je jama med najzanimivejšimi in največjimi na Dolenjskem. O odpravi novomeških jamarjev bomo obširneje poročali v eni prihodnjih števil.



# Posvet o statutih



Građnja nove kočevske pošte bo predvidoma končana v prvi polovici avgusta. Montaža aparatov, ki traja že skoraj mesec dni, bo končana predvidoma sredi septembra, v drugi polovici septembra pa bo otvoritev nove pošte

## Smrtna nesreča v Ribnici

Preteklo soboto, 20. julija, se je na železniški postaji Ribnica zgodila na nakladalni rampi smrtna nesreča delavca podjetja Inles — Alojza Miheliča iz Hrovače pri Ribnici. Do smrtne nesreče je prišlo ob premikanju železniških vozov. Alojz Mihelič je tega dne z drugimi delavci nakladal deske na železniški voz, ki je bil postavljen tik ob nakladalni rampi. Vagon so naložili v višini 2,20 m s štirimetrskimi deskami debeline 38 mm. Deske so bile zložene v sredini železniškega voza, ki je bil dolg 8 m. Tako je ostalo do čelnih sten še dva metra prostora. Prav med čelno steno žel. voza in nakladom desk se je nahajal ponesrečeni Alojz Mihelič. Pred koncem zlaganja je pripeljal na prvi tir na nakladalno rampo vlak — nabiralnik, ki je pripeljal k garnituri tudi voz, ki so ga nakladali delavci. V tistem času je tudi zavirač opozoril delavce, naj se umaknejo z voza. Na to opozorilo se je z voza umaknil le en delavec, Mihelič pa je ostal na njem vse do končnega premika. Nato je lokomotiva potisnila nazaj na prvi tir pet železniških vozov, med katerimi je bil tudi voz z Miheličem. Poleg navedenega voza, ki je bil naložen z deskami, se je nahajal železniški voz G, takoj za njim pa

je bil voz K, na katerega so delavci opekarne iz Ribnice nakladali opeko. Kmalu se je vrnila lokomotiva še z dvema železniškimi vozovoma. Zapeljala je na prvi tir in tu je prvi zavirač spel voz K, na katerem je bila naložena opeka, k vozu lokomotive. Istočasno pa je po pripovedovanju delavcev iz opekarne prišel neki železničar, ki je opozoril de-

lavce, da se odstranijo z železniškega voza. Po pripovedovanju voznika Alojza Kluna iz Sajeveca je premikač Z. V. odpel voz G od železniškega voza K, na katerega so delavci nakladali opeko. Nato pa je dal premikač Z. V. signal za potiskanje vozov na nakladalno rampo, ti so se ločili od lokomotive in prosto tekli na nakladalno rampo, ki se je končevala z



Praznična Sodražica z mlaji, zastavami in slavolokom

v podjetju in zakonik, pa tudi usmerjevalec za rast podjetja v prihodnje.

Živahna razprava je med drugimi opozorila, da je še več nejasnosti o tem, kaj naj vse bi zajel statut oz. kakšen naj bo po vsebinski plati in drugih problemih. Diskutantje so se zanimali tudi, kako poteka delo z izdelavo občinskega statuta, kar je važno z ozirom na določitev razmerij med podjetjem in komuno in ki naj bodo zajeta v statutih gospodarskih organizacij in občinskem statutom.

betonsko pregrado. Zaradi močnega sunka voza na čelno rampo je naklado potisnilo prav do čelne stene in vmes stisnilo ponesrečenca. Pri sunku je tudi izbočilo čelno stranico železniškega voza. Ponesrečeni Alojz Mihelič je bil po ugotovitvah zdravnika in komisije takoj mrtev. Takoj po poškodbi so delavci hoteli rešiti ponesrečenca, toda bilo je prepozno.

Komisija je na kraju samem ugotovila, da je bilo opusenih več varnostnih ukrepov s strani železniških uslužbencev.

Ta smrtna nesreča naj bo opozorilo vsem delavcem, ki delajo na nakladalni rampi, da bi v prihodnje upoštevali opozorila železniških uslužbencev. Železniškim uslužbencem pa naj bo to opozorilo, da ne bodo premikali železniške vozove, če se na njih nahajajo delavci. Med drugim pa, da ne bi premikali še nepredpisano naložene vozove, posebno še, če ti nimajo zavor.

Vinko Muhič,  
inšpektor za delo  
ObLO Ribnica-Kočevje

### O KRAJSEM DELOVNEM TEDNU IN DRUGEM

(Nadaljevanje s 1. strani)  
podjetjih treba preiti najprej na 48-urni delovni teden (zdaj delajo v nekaterih podjetjih tudi nadure) in šele nato na 42-urni delovni teden.

Nadalje so člani sveta razpravljali še o nekaterih drugih zadevah z njihovega področja, imenovali nekatere komisije in sprejeli nekatere sklepe za bodoče delo.

## OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

MOSKVA — Sporazum med Sovjetsko zvezo, ZDA in Veliko Britanijo o prepovedi atomskih poskusov v zraku, na zemlji in v vodi je praktično že sklenjen. Podpis sporazuma je stvar najbližje bodočnosti. Pričakujejo, da se bo to zgodilo v kratkem na seji opolnomočenih predstavnikov predsednika Kennedyja, premiera Hruščova in premiera Macmillana.

PEKING — Uradna kitajska časopisna agencija Hsinhua je obtožila ZDA in ameriškega predsednika Kennedyja, da hočejo pod videzom, da nasprotujejo širjenju atomskega orožja in da so pripravljene skleniti sporazum o prepovedi atomskih poskusov, predvsem preprečiti Kitajski, da bi postala atomska država. S takšnim stališčem pa — kot pravi kitajska agencija — hočejo prikriti zaroto Kennedyjeve vla-

de z namenom, da ostvari svojo strategijo svetovne agresije, zasnovano na atomski sili ZDA.

AFRIKA ZAHTEVA BOJKOT PORTUGALSKE — New York — Predstavnik 32 afriških držav je od Varnostnega sveta zahteval, naj OZN začne z bojkotom proti Portugalski, če bi bila ta sankcija potrebna, da bi svoje kolonije osvobodila.

SPORAZUM Z ALŽIRIJO — V alžirskem ministrstvu za zunanje zadeve so v sredo podpisali sporazum o jugoslovansko-alžirski blagovni izmenjavi, o načinu plačevanja in o znanstveno-tehničnem sodelovanju. S tem so se končala alžirsko-jugoslovanska pogajanja, ki so trajala od 10. julija. Istočasno so objavili tudi vsebino sporočila o alžirsko-jugoslovanskih pogajanjih, ki so potekala v pristranskem in prijatelj-

skem duhu in ob popolnem medsebojnem razumevanju.

DAMASK V ZNAMENJU »TR-DE ROKE« — V torek dopoldne so v Damasku sporočili, da je policijska ura čez dan odpravljena, da pa ostaja veljavna od sedmih zvečer do osmih zjutraj. Radio Damask je tudi povedal, da izrednega stanja v državi še ni konec ter da so še naprej prepovedane vse manifestacije in vsako zbiranje ljudi po ulicah.

SOVJETSKO-KITAJSKI RAZGOVORI V MOSKVI KONČANI — Delegacija KP Kitajske, ki se je tu od 5. julija razgovarjala z delegacijo KP SZ, je v torek odpotovala v Peking. Spremili so jo član prezidija in sekretar CK KP SZ Mihail Suslov ter drugi člani delegacije KP SZ. O rezultatih razgovorov predstavnikov obeh partij, ki so se končali v torek, niso objavili še nobenega uradnega sporočila.

WASHINGTON — Zunanje politična komisija ameriškega senata se je v sredo izrekla za to, da obvelja klavzula največjih ugodnosti v trgovinskih odnosih ZDA z Jugoslavijo in Poljsko.

DAMASK — Predsednik sirske vlade Bitar je v četrtek pojasnil sirska stališča do tristranske unije med ZAR, Sirijo in Irakom. Izjavil je, da je »govor predsednika Naserja ustvaril nov položaj, ki nalaga, da se vzpostavitev trojne enotnosti odloži.« »Upamo, da je umik ZAR iz tristranske unije samo začasen,« je rekel Bitar in dodal, da bo »unija prej ali slej vzpostavljena.«

PARIZ — Francoski senat je v sredo z ogromno večino zavrnil vladni predlog zakona o omejitvi pravice do stavke v javnih službah. Proti predlogu je bilo 203, za predlog pa samo 36 senatorjev.



Andrej Tomšič:

# Uporna kri

Kmalu so postali prijatelji. V naslednjih dneh, ko je zunaj sijalo toplo majsko sonce, so hodili posedat v kot ob živi meji, kjer je bila postavljena miza in klop in kamor jim je dr. Žitko dovolil. Kraj je bil skrit radovednim očem in tu so vodili svoje uporniške pomenke in delali načrte za prihodnost. Učiteljica Severjeva jim je pripovedovala, kako si zamišlja svobodno domovino, kjer bo delovni človek za svoje delo dobil tudi pošteno plačilo. Nič več ne bo zatiranja in preganjanja. Svoboda bo, svoboda povsod in za vse.

Svoboda! Kako opojno je zvenela beseda v tistih strašnih časih iz ust preganjanih in trpečih! Posebno pa so si jo želeli tisti, ki so vsak dan, vsako uro, vsako minuto trepetali za svoja življenja za bolniškimi zidovi med duševno bolnimi.

V takih dneh je slikar Stane Kumar začel risati Sonjin portret. Vsak dan je sedla na isto mesto in se postavila v enak položaj kot prejšnji dan in iz dneva v dan je jasneje gledala s papirja njena podoba. Svinčnik v njegovi roki je ubogljivo sledil roki in njegovemu hotenju in iz skice je nastajal njen portret.

Žal, slika ni bila nikoli končana, ker so njeno dovršitev preprečili nadaljnji dogodki.

## IV. ZOPET V JEČI

Ze drugi dan po prihodu Sonje na nevrološki oddelek so ilegalci zvedeli, da so prejšnji večer aretirali Hedo Polšnikovo. Heda je bila telesno slaba, čakalo pa jo je pretepanje in mučenje, zato so bili ilegalci v skrbeh, če bo vzdržala. Metoda pretepanja v zaporih je bila taka, da je jetnik včasih priznal tudi dejanja, katerih ni zagrešil. Kot so zvedeli kasneje, je Heda vzdržala, čeprav so jo zverinsko mučili. Bila je ena mnogih, ki jih mučenja niso prisilila, da bi spregovorila in izdala svoje prijatelje in tovariše v borbi.

Prijeli pa so tudi Marijo. Grozovito so jo preteпали in nekaj dni je vzdržala, potem pa je pod udarci začela govoriti. Agenti so hoteli izvedeti od nje vse kar je vedela. Šele ko so iz nje izcedili vse, so jo poslali na sodišče in obsojena je bila na smrt z ustrelitvijo. Ustrelili so jo konec septembra 1944 v Gramozni jami.

Bila je sredina maja 1944. Ilegalci so sedeli na svojem običajnem mestu ob živi meji in Stane Kumar je risal. Sonja, ki je sedela ob živi meji in gledala proti vhodu v stavbo, je zapazila znano lice agenta. Bil je eden tistih, ki so jo preteпали v zaporu. Pobleдела je in sredi stavka umolknila. Komaj je dahnila:

»Agenti!«

Kot bi planil jastreb med kokoši so se razbežali ilegalci po parku bolnice. Stane je vzel s seboj nedokončano sliko, Sonja pa je obsedela kjer je bila. Ni imela moči, da bi vstala. Strah ji je ohromil ude.

»Po mene gredo«, je pomislila. Bežati ni imela kam. Gotovo je bila izdana. Kam naj gre: ograja je bila visoka, ne bi jo mogla preskočiti, na vhodu pa so bili gotovo agenti. Se vedno je sedela in s strahom gledala, kdaj se bodo pojavili agenti in se bo zopet začela njena trnova pot. Zagledala jih je, ko so odhajali proti kapelici. Šele sedaj je opazila, da je med njimi tudi moški v civilni obleki in ko se je ozrl, ga je spoznala. »Gorjanci!« Bil je v isti brigadi kot ona in poznal jo je. Sedaj je vedela, da jim ne bo mogla ubežati. In če beži, kam naj gre? Agenti jo bodo iskali po bolnici in lahko naletijo še na ostale ilegalce. Tega pa ne sme dopustiti. Bolje, da odpelje samo njo. Ko je videla, da gredo proti kapelici, se je za trenutek razveselila, da je njen strah prurajen. »Morda pa niso prišli po mene,« je pomislila. Toda to je bil le trenutek sprostivnosti od krčevitega strahu. Zasišla je, da jo nekdo kliče. Ozrla se je na okno v drugem nastropju in zagledala sestro Majdo, ki jo je klicala. Odzvala se ji je.

»Skrijte se nekam,« ji je svetovala. »Poslala sem jih v kapelico, češ da ste gotovo tam. Vsak čas se lahko vrnejo.«

»Ne bom bežala, zaradi drugih,« je odgovorila.

»Potem pa pridite v sobo, da ne bodo iskali in našli še tiste, katerih ne iščejo,« jo je naprosila sestra Majda.

Se vedno jo je bilo strah, vendar ga je premagala in odšla v sobo. Slekla je bolniško obleko in legla pod odejo. Vse telo ji je drgetalo, da je postelja škripala. Tako jih je čakala, vdana v usodo. Ni imela več moči, da bi se borila, udarec je prišel preveč iznenada, preveč nepričakovano.

Vrata so se sunkovito odprla in vstopili so agenti z Gorjancem. Skoro stekli so med posteljami do njene, kot bi se bali, da jim bo ubežala.

»V imenu zakona, vi ste aretirani!« Agent jo je surovo prijel za ramo in jo potegnil, da je sedla. Težko pričakovani trenutek je prišel in čudno, strah, ki jo je že malo prej davil, je minil. Bila je zopet mirna in zbrana.

»Mogoče lahko zvem, v imenu kakšnega zakona? Nemškega?« je vprašala mirno ter vstala. Stala je pred njimi vzravnan in ponosna, na ustnicah pa ji je lebdela lahen nasmeh.

Agent jo je udaril po licu, da je zakrvavela in jo sunil z vratom. Šele tedaj, ko se je opotekla mimo Gorjanca, je videla, da ima v rokah verige. Tudi on je bil jetnik, toda pod udarci je popustil in začel izdajati.

Pri vratih na hodniku je pričakala strašno povorko sestra Majda in Sonji izročila kovček, poln perila. Sestra Majda ga je zbrala med bolnicami in ilegalci. Sonja se ji je molče zahvalila. Odvedli so jo zopet v zapore.

(Se nadaljuje)

## 22. julij v Osilnici

Tudi letos smo v Osilnici lepo proslavili dan vstaje slovenskega naroda. Prireditve, ki jih je organizirala športna sekcija »KOLPA« iz Osilnice, so se začele že v soboto z mladinskim plesom. Plesa se je udeležilo okoli dvajset mladink in mladincev. V nedeljo so bile na sporedu športne prireditve. Najprej so se pomerili osilniški odbojkaši, ki so skušali pokazati to zanimivo igro tukajšnjim prebivalcem. Popoldan so se pomerili pleški in osilniški nogometaši, ki pa niso prikazali lepe in zanimive igre. Kljub večernim uram, se je vseeno zbralo precej ljudi. V ponedeljek so šli člani S. S. »KOLPA« k izviru reke Kolpe, po kateri nosijo tudi svoje ime. Izleta se je udeležilo preko dvajset članov, ki so bili

zelo zadovoljni z izletom in so sklenili, da jih bodo naredili še več.

-ip

### TOVARIŠKO SREČANJE

V počastitev Dneva vstaje slovenskega ljudstva je sindikalna podružnica Tekstilane iz Kočevja priredila v Dolu v Poljanski dolini ob Kolpi tovariško srečanje članov tega delovnega kolektiva, katerega se je udeležilo precejšnje število zaposlenih in njihovih svojcev. Tovariško srečanje in razna medsebojna tekmovanja so lepo uspela, kar bo nedvomno pobuda prizadevnim organizatorjem, da bodo v prihodnje prirejali še taka srečanja in tekmovanja.

-v



ASFALTER V RIBNICI dela s polno paro že nekaj časa. Iz velikanskega stroja blizu Kovinskega podjetja se po vse dni vali gost, zadržljiv dim, kamioni pa komaj sproti odvažajo namešani asfalt na novo cestišče. Cesto so začeli asfaltirati na odseku od Ortneka proti Dvorski vasi in sedaj je že gotovih okrog tri kilometre ceste...

## Čimprej kategorizacija otrok

Na prvi seji sveta za socialno varstvo pri občinski skupščini Kočevje, ki je bila 24. julija, so se člani sveta seznanili z določili statuta občine Kočevje, kjer ta govori o socialnem skrbstvu in varstvu, istočasno pa so se pogovorili o nadaljnjem delu. Mnenje članov je bilo, da je statut dokaj dobro in široko zajel določila o socialnem skrbstvu in varstvu.

V dosedanji praksi se je pokazalo, da obstojata dve vrsti socialnih problemov: v prvo spadajo tisti, ki zaidejo v socialne probleme brez lastne krivde in katerim je treba pomagati ter v drugo ljudje, ki sami zavestno ustvarjajo socialne probleme. Zato je bilo mnenje članov sveta, da se proti tem podvzamejo ostrejši ukrepi. Tesnejša povezava bo potrebna tudi z družbenimi in gospodarskimi organizacijami; zlasti po podjetjih bo potrebno analizirati socialno varstvo.

Treba bo tudi napraviti kategorizacijo defektnih otrok. V ta namen so že določili komisijo nekaterih strokovnjakov, ki bo delovala za ribniško in kočevsko občino. Ta kategorizacija otrok je nujna, saj le na podlagi temeljitih pregledov bo komisija odločila, kam naj se pošlje defektnega otroka. Do sedaj je bilo v kočevski občini od psihologa pre-

gledanih že okrog 156 otrok, zdravstveno pa jih je bilo pregledanih zelo malo.

Na koncu so člani sveta predlagali tudi komisijo, ki bo delala pri sestavi sedemletnega plana na področju socialnega varstva in skrbstva.

### DVE GASILSKI

Minulo soboto je bila v Mahovniku pri Kočevju manjša gasilska slovesnost, na kateri so zastopniki gasilskega društva Kočevje ob navzočnosti poveljnika občinske gasilske zveze Kočevje Lesar Alojza izročili gasilski enoti v Mahovniku motorno brizgalno in nekaj gasilskih uniform. Motorna brizgalna pomeni za ta kraj veliko pridobitev, saj bodo odslej gasilci mnogo lažje posredovali če bo potrebno.

oOo

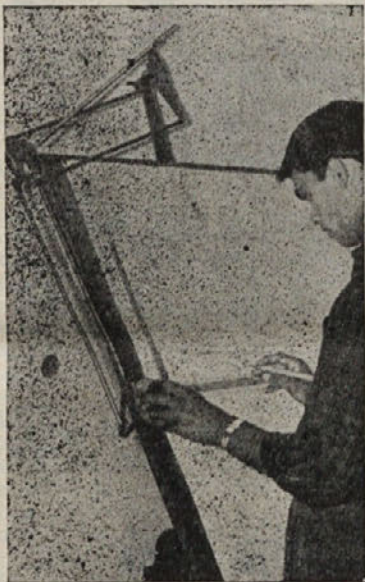
Pred kratkim je bila v Koprivniku večerna gasilska vaja. Pokazala je, da so gasilci tega kraja vedno in hitro pripravljivi in da morajo nenehno in ne le na daljša obdobja vlagati vse napore, da si pridobijo potrebno strokovno in praktično znanje, ki jim služi, da bi v slučaju požarov in ostalih elementarnih nezgod lahko hitro s pravilno uporabo gasilske opreme in orodja stopili v borbo proti požaru.



# Počitnice brez počitnic

Marsikateri šolar se po napornem šolskem letu globoko odahne in olajšano zavzdihne: »No, končno so prišle počitnice...« Vendar se še dobro ne odpočijejo klopi, ko jo že nekateri mahnejo na morje ali kam drugam. Vrtajo in vrtajo po spiskih svojih sorodstvenih imenikov in končno... najdejo kakšnega strica ali teto, da se zatečejo k njim na brezskrbne dneve. Oh, kako dobro je včasih obnoviti sorodstvene zveze, posebno če te segajo kam na plavi Jadran.

Toda vsi niso taki. Mnogi med njimi ne najdejo počitka, ne najdejo takoj prostega časa, da bi se po napornem študiju temeljito spočili. Po drgnenju šolskih klopi in premlevanju dolgočasne teorije gredo nekateri v službe, drugi pomagajo doma in tretji morajo opraviti svoje obvezne prakse. In prav o teh počitniških brez počitnic govori tudi naša reportaža. Obiskal sem jih po raznih podjetjih, medtem ko je sonce neusmiljeno pripekalo, ko so z lopatami globoko zariti v kupe peska delali malto, stali ob stroju ali pa v pisarni risali konstrukcije. Povsod sem jih srečaval, bili so na vsakem koraku, čeprav



V Itasu: Pri tehničnem risanju je treba biti natančen in skrben. Tonetova roka že dobro vodi svinčnik po risalni deski.

Foto ing. Briški

na počitnicah, vendar brez njih, in verjemite, da niso bili nič šolsko »zagrenjeni«, nič žalostni, da bodo tako preživeli svoj težko pričakovani prosti čas — počitnice.

Franceta Marolta in Alojza Mihiča, učenca sedmega razreda ribniške osemletke, sem dobil na gradbišču stolpnic v Ribnici. Obadva delata pri dvigalu že od začetka julija in bosta delala vse počitnice. Na počitnice ne gresta, ker si morata zaslužiti denar za obleko in kot je rekel Lojze: »Če ga bo sploh kaj ostalo, ga bova dala v banko.« Njuno delo ni tako težko, pa tudi z zidarji se dobro razumeta, z obojvodjem pa včasih kaj zaškriplje, no, pa je vseeno kmalu dobro.

Martina Marinča sem dobil v modernu urejeni kemični tovarni v Kočevju. V Ljubljani obiskuje srednjetehtnično šolo, oddelek za kemijo in je v kemični tovarni na praksi že od prvega julija. O svojem praktičnem izpopolnjevanju je takole dejal: »Najprej sem bil v laboratoriju, kjer se delajo vsa dela, ki jih potem srečaš v tovarni, vendar tu v večjem ob-

segu. Ugotavljal sem lastnosti smole, sedaj pa to praktično utrjujem v tovarni. Praksa me bo vodila po vseh obratih, da bom spoznal ves potek proizvodnje. Mislim, da so prakse nujno potrebne za vključitev vsakega posameznika v proizvodnjo. Ker sem na srednjetehtnični šoli vpisan na tehnološkem oddelku kemije, se v tovarni bolj počutim kot v laboratoriju. Tu srečujem mnogo stvari, ki mi bodo v šoli koristile. Dobro je tudi to, da opravljam prakso v podjetju, ki me štipendira. Tako se bom že sedaj spoznal s člani kolektiva in to veliko pomeni pri prehodu iz šole v proizvodnjo. Prav nič mi ni žal za te počitniške dneve, rad pomagam tudi v popoldanskem času, kar mi seveda plačajo. Ta mesec si bom tako oskrbel nekaj denarja za štirinajst-dnevne počitnice na morju in za obleko. Potem bo pa zopet šola...«

»Imam vtis, da bom do zaključka počitniške prakse v podjetju Itas pridobil mnogo na strokovnem znanju. Moja želja je, da bi svojo naslednjo počitniško prakso zopet opravljal v tem podjetju.« Tako je zapisal v svoj dnevnik Tone Kovačič, učenec strojne srednjetehtnične šole v Ljubljani. V Itasu je na praksi od prvega julija in se bo v teh dneh seznanil s celotno proizvodnjo. Že prvi dan si je ogledal vse oddelke, toda to le bežno. Sedaj je v vsakem oddelku po nekaj dni in se natančneje seznanja z delom posameznih obratov. Kot pravi, bo to znanje koristno uporabil v šoli. Pristavil pa je, da bi bilo potrebno, da bi tudi v šoli imeli predavanja o proizvodnji. »Zelo sem vesel, da lahko opravljam svojo prakso v tako velikem podjetju kot je Itas,« je še dodal Tone.

In kaj pravi o Tonetu in ostalih praktikantih šef proizvodnje pri Itasu Egidij Sinkovec?

»Do sedaj smo imeli dva štipendista na srednjetehtnični šoli v Krškem, drugače pa plačuje podjetje šolnino sedmim članom kolektiva, ki obiskujejo večerno srednjetehtnično šolo v Kočevju, trije pa delajo dopisno srednjetehtnično. Fantje so resni in nimam pripomb za njihovo delo. Zlasti smo zadovoljni s tistimi,

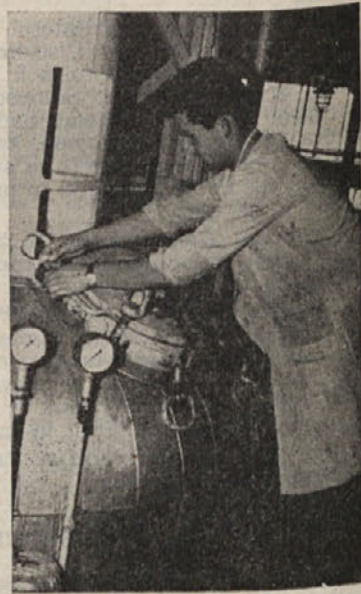
## Neprevidni kolesar

23. julija se je ob 6.30 uri zgodila na cesti drugega reda pri Zlebiču pred bencinsko črpalko huda prometna nesreča med kolesarjem Stanislavom Petričem, delavcem iz Gašpinovega in mopedistom Ivanom Habjaničem iz Ljubljane. Kolesar je vozil v smeri od Ortneka proti Ribnici, za njim pa je vozil mopedist Habjanič. Stanislav Petrič je pred bencinsko črpalko zavil v levo in pri tem malomarno nakazal spremembo vožnje. Ker je bil mopedist le nekaj metrov za kolesar-

ki so se že izučili, a so potem odšli v šolo, izgleda, da je taka pot zelo priporočljiva in, kot se je pokazalo, tudi uspešna. Vsak praktikant, ki ga štipendiramo, si po končanem študiju lahko izbere operativno ali konstruktivno smer. Vsakemu med prakso damo nagrado, ki je odvisna od zanimanja za delo, ki ga pri nas opravlja.«

Jožica Lakner, letošnja maturantka, se je takoj po končani maturi zaposlila v podjetju Itas. O svojem delu in o prehodu iz šole v pisarno je dejala: »Težko se je tako hitro vživeti v novo okolje. V šoli se je vsak dan zgodilo kaj novega, v službi pa so dnevi bolj enolični. Urejam stvari, pri katerih bi morala poznati ves razvoj podjetja in prav zaradi tega se mi zdi služba nemalokrat težka. Sem personalka pri sekretarju podjetja in opravljam administrativna, kadrovska in HTZ dela. Ko dobiš denar, se ti zdi ves trud poplačan, vendar... ko je toliko potreb, da ne vem, kam naj ga bolj koristno obrnem. Na šolo bom ohranila najlepše spomine, mogoče bom študij nadaljevala kasneje, ko si bom prislužila kaj denarja, toda sedaj ne morem iti na univerzo. Sem najstarejša in imam še dva mlajša brata. Rada bi šla v šolo za dentiste, toda... Ves ta čas bom dajala na stran denar, da bom mogoče kdaj nadaljevala študij. Letošnjih počitnic sem imela samo en teden. Preživela sem jih doma, pomagala sem domačim pri delu na polju. Upam, da jih bom drugo leto bolje izkoristila. Letos ne morem iti niti

na maturantski izlet...«  
Konec bo počitnic. Šolarji se bodo zagoreli vračali z morja, imeli si bodo marsikaj povedati. Spomini bodo hiteli nazaj v po-



V Kemični: Samo še ta ventil je treba spojiti in stroj bo zopet normalno obratoval. Martin bo to kar sam popravil. Foto ing. Briški

čitniške dneve. Toda tudi naši počitničarji brez... ne bodo ostali praznih besedi. Se celo več; mnogo bogatejši bodo v dojemanju življenja od onih, ki so počitnice prelenuharili kje ob morju z očetovim denarjem. Znali bodo ceniti vsak dinar, ki je bil zaslužen z žuljevo roko. Za tako spoznanje pa se splača žrtvovati počitniške dneve. Koristno se obrestujejo!

M. Matè



Na gradbišču stolpičev v Ribnici preživljajo svoje počitnice nekateri ribniški šolarji. Mnogo je žuljev, a denar je tudi lepo prešteti ob koncu meseca...  
Foto D. Mohar

pretres možganov in so ga takoj odpeljali v zdravstveni dom v Ribnico, takoj nato pa v Ljubljano. Mopedist pa je dobil le manjše odrgnine. Materialna škoda ne presega 2000 din.

## TEORIJA 142 - LETNIKA

Vaški kovač iz Šahruda v severovzhodnem Iranu je verjetno najstarejši človek na svetu. Ima namreč 142 let. Za razliko od večine stoletnikov, ki svojo starost pripisujejo vzdržnemu življenju, posebnemu načinu prehrane in podobno, ima Mohamed svojo teorijo: trdi, da je njegovo dolgo

življenje posledica srečnega življenja v zakonu. Mohamed je bil trikrat oženjen in je preživel vse tri žene in 13 izmed 15 otrok. Trenutno je neoženjen — vdovec, vendar si je že izbral mlado dekle iz svoje vasi. Sedaj čaka le še na pristanek edinega preživelega sina.



# oktober 1943 KOČEVSKI ZBOR oktober 1963

## Razvoj ljudske oblasti v NOB

Dogodki so se potem hitro razvijali, kar je razvidno iz zapisnika druge seje rajonskega odbora OF Kočevje, ki je bila skupno z okrožnim odborom OF Kočevje 9. septembra 1943 v gostilni Poje (sedanji hotel Pugled).

Na tej seji je sekretar okrožnega odbora OF Kočevje ugotovil, da je Kočevje in z njim vse Kočevsko okrožje osvobojeno. Dr. Tone Hočevar je v imenu rajonskega odbora Kočevje izrekel pozdrav in zahvalo Narodnoosvobodilni vojski, ki jo je zastopal na seji tovariš Jovo Hostnik, komandant Zapadnodolenjskega odreda, ter članom okrožnega odbora OF, s katerim se je rajonski odbor Kočevje prvič sestel na skupni seji.

Dr. Tone Hočevar je potem na kratko orisal položaj v mestu do trenutka, ko so v Kočevje vkorakali borci Zapadnodolenjskega odreda. V dopoldanskih urah je tovariš Vodopivec izvajal mobilizacijo za prevzem orožja in skladišč. Pri tem je prišlo na povelje Havelke, ki je bil v Kočevju komandant bele garde, do streljanja belih proti našim ljudem, vendar brez vsake žrtve. Ker so beli videli, da so ostali osamljeni, so se priključili odhajajoči italijanski vojski in v dopoldanskih urah krenili proti Ribnici. Njim se je priključilo tudi nekaj družin (Loser, Venturini, Havelka in Horak).

Popoldan so v mesto vkorakale enote NOV in PO, ki jih je prebivalstvo sprejelo s cvetjem, zastavami in manifestacijami. Sprejem je potekel zelo lepo in kaže, da je vse prebivalstvo na strani OF.

V nadaljnji razpravi so obravnavali vprašanje oblasti, ki jo je prevzela OF, izvajanju mobilizacije, javni varnosti in vojnem plenu, ki je ostal po odhodu italijanskih okupatorjev. Sklenili so tudi, da se drugi dan skliče sestanek vseh članov Terenskih odborov OF iz rajona Kočevje, na katerem naj se dajo navodila za bodoče delo.

Naslednji dan, to je 10. septembra 1943, je bil v mestni svetovalnici sestanek vseh članov rajonskega odbora Kočevje in terenskih odborov OF. Na sestanku so ugotovili, da je s prihodom NOV v Kočevje prišla vsa javna oblast v roke OF in s tem prevzema OF v Kočevju vse dosedanje javno politično pravne posle. S tega zborovanja so poslali pozdravni brzojavki Izvršnemu odboru OF osvobodilne fronte in komandantu NOV tov. Titu. V brzojavki IOOF je zapisano:

»Osvobojeno mesto Kočevje, stoletja zasužnjeno, pozdravlja ob prevzemu oblasti IOOF kot predstavnika slovenskega naroda, ki nas bo popeljal k zedinjenju in v svobodo.«

V brzojavki tovarišu Titu pa je zapisano:

»Svobodno Kočevje Te v duhu osvobojenja pristrčno pozdravlja kot vrhovnega komandanta NOV vseh Jugoslovancev in Ti izreka svojo zahvalo.«

Rajonski in terenski odbori OF Kočevje.

Na tem sestanku so imenovali pooblaščenca za urade ustanov in podjetij, ki so prejeli potrebna navodila za delo. Sedež okrožnega in rajonskega odbora OF so določili v gradu. Sprejeli so predloge o odstranitvi okupatorskih napisov in drugih znakov okupacije. Sprejeli so sklepe glede prehrane, popisu zaplenjenega blaga, dodelili so tudi denarno pomoč družinam borcev in aktivistov. Vodstvo denarnega prometa in financ je prevzela hranilnica. V enem dnevu je OF podvzela vse potrebne ukrepe, da se je življenje v mestu in po vsem kočevskem okrožju normaliziralo. Ljudje so zavestno izpolnjevali vsa navodila OF in skrbeli, da so se uveljavila v celoti. Javni red in mir ni bil kršen nikjer, ker po odhodu italijanske vojske in bele garde na vsem kočevskem ni bilo sovražnih elementov, ki bi skušali porušiti težko priborjeno svobodo.

Rajonski in okrožni odbor OF sta imela vsak dan skupne seje, na katerih sta reševala vsa tekoča vprašanja. Po razglasu IOOF sta oba odbora skrbela, da se je mobilizacija izvedla v polnem obsegu po vsem okrožju. Z velikim uspehom se je razvijala agitacija in propaganda, ljudstvo je bilo navdušeno in je vsa poročila o uspehih na bojiščih z veseljem sprejemalo.

Na seji obeh odborov OF 11. septembra 1943 so sklenili, da se uradi, ki nimajo nobenega dela, to je bilo sodišče, dankarija in občina, zavrejo, uradništvo pa so dodelili na drugo delo. Delo uprave rajonskega odbora OF je že urejeno in opravlja vse svoje naloge. Vsi pooblaščenec po podjetjih in ustanovah delajo po navodilih, ki so jih dobili. Po popisu zaplenjenega blaga je potrebno skrbeti, da bo racionalno razdeljeno potrošnikom. O izdajanju blaga iz skladišč odločata samo rajonski in okrožni odbor OF. Za reševanje finančnih zadev in obtoka denarnih sredstev, plačevanje delavcev in uslužbencev in obrtniških storitev so imenovali komisijo, kateri so določili tudi prostore za poslovanje.

Na tej seji so še sklenili, naj se dvorano v Sokolskem domu (sedanji Šeškov dom) uredi za organiziranje mitingov in ostalih večjih sestankov. Zadnji miting, ki je bil 10. septembra zvečer, je zelo dobro uspel. Govorili so tovariš Zalar, Polič in tovarišica Marja.

## Urejeno okolje stanovanjskih stavb

Urejeno okolje stanovanjskih stavb v Kočevju ni modna kaprica ampak potreba. To je izraz splošne kulture današnjega človeka. Urejeno okolje hiš bo pripisalo k dvigu turizma na Kočevskem, še posebej ko bo dograjena cesta Kočevje—Ljubljana ena najlepših tras v Sloveniji. Tega se morajo v celoti zavedati vsi meščani, ki imajo pred hišami vrtove, posajene s cvetjem, okrasnim grmovjem, drevjem in posebnimi travami. Vrtove je treba urediti tako, da nudijo vsakomur lep pogled.

Z lepo urejenimi nasadi rož, okrasnega grmovja, drevja in redkih pisanih trav pred stanovanjskimi stavbami se izgled mesta lepša. Prostor okoli hiš je zelo omejen. Vsako ped zemlje je treba dobro izkoristiti. Izvedba del za olepšavo mesta bo za mnoge prebivalce nemogoča. Delo se bo spopolnjevalo iz meseca v mesec in iz leta v leto, dokler ne bo vse ena sama zaključena celota — en sam lepo urejen vrt. Vrt ne sme biti prenapolnjen z motivi, načičkan z raznobarnim cvetjem, sicer zgubi v celovitosti lepe posameznosti. Skladna povezanost korist-

nega z ugodnim, posameznega s skupnim nakazuje smisel za lepoto in okus posameznikov, ki urejajo vrtove.

Čeprav se stanovanjska stavba in vrt med seboj razlikujeta, mora biti med njima povezanost. Posamezni deli vrta se morajo ujemati s stanovanjem in stanovanjsko hišo. Dvoje različnih teles mora sestavljati celoto. Prehod iz vrta v stanovanjsko stavbo in obratno mora dati vtis, kot da vrt prodira v dom. Ob oknih stanovanj ne smemo saditi dreves visoke rasti. Gledano z ulice ali ceste mora lepo urejen vrt delovati na mimoidočega ugodno, naj tudi on uživa v lepoti modelirane prirode.

Vsak prebivalec mesta je do gotove mere sodnik tega skupnega ustvarjanja. Nasprotno temu pa se od posameznika ne sme zahtevati, da uredi svoj vrt po neki šabloni. Do izraza mora priti pri urejanju vrta njegova individualna iniciativa. Naši vrtovi so v nekem smislu odsev naše srčne in splošne kulture, naše ljubezni do lepote, do cvetja, okrasnega grmovja, trav in drevja.

Peter Vovk

## Kavarna avgusta, restavracija oktobra

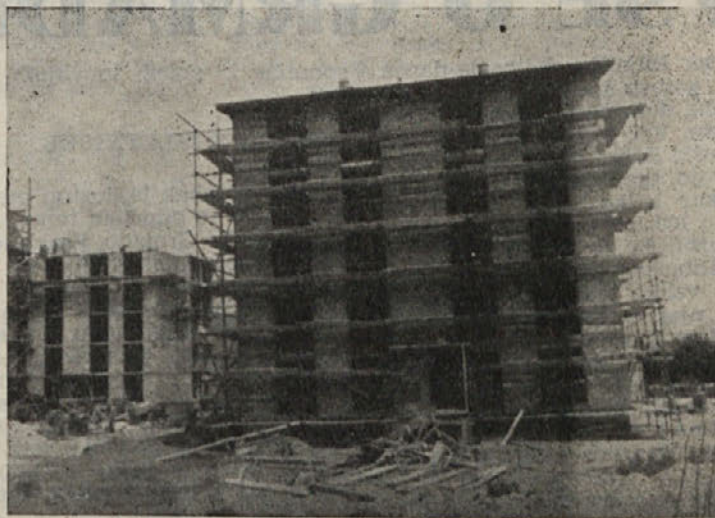
V prvih petih mesecih je GP gradbenik iz Ribnice doseglo 70 milij. realizacije. Na povprečno realizacijo je vplivalo predvsem slabo vreme v zimskih mesecih. V podjetju je zaposlenih 140 delavcev, večina je domačinov, nekaj pa je tudi sezoncev.

Na gradbišču v Ribnici gradijo dva stolpiča, ki bosta imela štiri-deset stanovanj. En stolpič investira Inles, drugega pa ObLO

Ribnica. Dokončali so adaptacijo stavbe ObLO, v Ribnici pa gradijo tudi restavracijo, ki bo gotova letos oktobra, kavarna pa v začetku avgusta.

V Sodražici gradijo nove prostore žičnih pletenin in opravljajo razne manjše gradbene usluge, jeseni bodo verjetno začeli graditi trgovski lokal v Loškem

(Nadalj. na 6. str.)



STOLPIČA V RIBNICI: Gradnja prvega stolpiča bo predvidoma končana po prvem septembru, drugi stolpič pa bo dokončno urejen pozno jeseni in bo po vsej verjetnosti vseljiv šele spomladi. Investitor gradnje prvega stolpiča je stanovanjski sklad občinske skupščine Ribnica, drugega pa kombinat lesne industrije Inles. Gradnja prvega stolpiča je po dogovoru z izvajalcem (Gradbenikom iz Ribnice) predvidena ca. 70.000.000 din. Vsak stolpič bo imel dvajset stanovanj.



# Poznam njihovo mesto

V Puli še nisem bil. O njej vem le to, da leži skoraj na rtu Istrskega polotoka, da imajo lepo areno in da bo letos tam 10. jubilejni festival jugoslovanskega filma. Zopet se bodo prižgali žarometi in najboljše stvaritve naših režiserjev bodo doživele svoj ognjeni krst. Mnogo bo veselja, razočaranj in... jeze. Toda o tem vam ne bom govoril. Zakaj? Raje počakajmo. Rad pa bi povedal, da kljub temu da nisem bil še v mestu blestečih žarometov, kljub temu, da nisem še zaploskal v puljski areni, poznam njihovo mesto. Prinesli so ga s seboj, v srcih, in ga delček odstopili tudi nam, kot smo jim mi odstopili tudi delček naših krajev. Priznam: niso me razočarali in trdno sem prepričan, da me ne bo razočaralo tudi njihovo mesto, kadar ga obiščem.

Letos so med nami že tretje leto. Stari ortneški grad vsako leto na novo zaživi, povsod je vesel živžav, počitniško razpoloženje... V prvi izmeni je 108 mladih Puljčanov, ki se bodo v teh dneh naučili prostranih gozdov in čistega zraka. Letos so obiskali Ortnek tudi pozimi, se nasmučali, nasankali, da je bilo veselje. V zimskih počitnicah jih je prišlo petdeset in to predvsem športnikov. Vendar pa svoj prosti čas ne izkoriščajo samo za zabavo, letos so organizirali seminar RK, ki se ga je udeležilo 32 podmladkarjev.

Ortneški grad so Puljčani dobili v zamenjavo za svoje Banjole, v njihovi oskrbi pa bo štirideset let. Otroci, ki pridejo sem na počitnice, plačajo oskrbo za tri tedne po lestevici plač očetov in od števila članov družine. Najvišja oskrba znaša 10.000 din, najmanjša pa 3000 din. Kolonija ima tudi svojo zdravnico in medicinsko sestro, vendar, kot pravijo, je obolenj zelo malo in se otroci zelo hitro prilagodijo našemu podnebnju.

Letos so gostje iz Pule dobili nove sosedje, blizu njih ima svoje prostore uprava nove ceste. Kljub temu, da sedaj ni miru, ko gradijo cesto, se je med njimi raz-

vilo pravo prijateljstvo. V vsem si pomagajo, prav tako jim pomaga tudi enota JLA v Ortneku, ki jim vozi hrano iz Ribnice.

Zelo so zadovoljni tudi z domačini. Edino, kar jim v Ortneku manjka, je »more u malom« (bazen), kot sami pravijo. To bi morali skupno rešiti s pomočjo domačinov in vojske. Hrana je zelo dobra (od 3000 do 3500 kal.) in so zelo zadovoljni s kuharico iz Ribnice.

Razgibano imajo tudi športno življenje, saj jim je enota JLA iz Ortneka odstopila svoje igrišče za košarko in odbojko. Prav tako imajo svojo knjižnico, ki so jo letos popestrili s 190 novimi knjigami. Lepo so proslavili Dan borcev. Na predvečer so imeli prireditev, na katero so povabili domačine.

Napravili so tudi več izletov v bližnjo okolico, obiskali Grmado, v Ribnici pa so si ogledali obrat lesnega kombinata. Ob tem obisku sem nekatere od njih vprašal, kako se počutijo v Sloveniji.

Ivica Matošević je letos že drugo leto v Ortneku, zato nam je o njem in o svojem počutju med nami odgovorjal kot stari veteran. Očaran je predvsem nad lepoto narave in nad ortneškimi borovnicami. Letos je tudi napredoval, saj je prišel sem na počitnice kot vzgojitelj.

»Zelo so mi všeč sprehodi po gozdu«, je navdušeno pripovedovala simpatična Marina Mujić, »in da ne pozabim, Slovenci so mi tudi všeč. Rada bi se sem vrnila pozimi, da bi videla sneg, ki ga ne poznam. Seveda bi bilo mnogo bolje, če bi imeli bazen, da bi nadomestil morje. Zelo všeč mi je tudi Ribnica, tako čista je...«

Prikupna Sonja pa je bila zelo kratka v svojih izjavah: »Imeli smo premalo časa, da bi si vse ogledali. Slovenci so mi zelo všeč, tako družabni so... Skratka, priporočam Puljčankam Slovence, a Puljčanom Slovenke. Oh, ko bi moj predlog kaj zalegel...«

Poslovali smo se. Vlak je že enakomerno sopihal proti postaji.

Se marsikaj bi mi lahko povedali, toda že iz teh skromnih trenutkov, ki sem jih preživel med njimi, sem spoznal njih in njihovo mesto. Poznam ga bolje od turista, ki bežno preleti njegove znamenitosti in zopet hiti dalje. Kljub temu, da sva že stara znanca, pa ga bom vseeno obiskal, toplo mu bom stisnil roko v pozdrav, kot so mi jo prisrčno stisnili oni, ko so odhajali.

Miha Maté



Puljski otroci pred obratom lesnega kombinata Inles v Ribnici

## Kavarna avgusta, restavracija oktobra

(Nadalj. s 5. str.)

potoku. Letos opravljajo tu v glavnem le adaptacije.

Večje gradbišče ima podjetje še v Kočevju, kjer gradijo agroservis za KGP, poleg tega pa bodo letos spravili pod streho še en tak objekt zraven prvega. Gradnja agroservisa v Kočevju se je zavlekla, ker je investitor spreminil sistem zgradbe (iz garaž na agroservisno delavnico). Gradnja se je zaradi tega zavlekla približno za eno leto. Namesto zamišljenih garaž bodo zgradili novo, podobno zgradbo. Novi agroservis bo dograjen do proslave Kočevskega zbora. V Kočevju opravlja podjetje še manjše adaptacije za Trgopromet, nekaj pa gradijo tudi za Inkop.

Vsa dela, ki jih imajo sedaj v gradnji, morajo biti letos gotova, za prihodnje leto pa morajo še skleniti pogodbe. Pogodbena vrednost za vsak stolpč v Ribnici znaša 60 milijonov dinarjev. Predvidevajo, da bodo že letos

začeli z gradnjo še enega stolpča. Razlik med gradbišči ni, težave so v Ribnici le z obrtniki. Podjetje nima svojih, tuji pa zamujajo roke zaradi prevelike zavezosti z drugimi deli. Zelo hitro je delo steklo na obratu žičnih pletenin v Sodražici. Podjetju primanjkuje predvsem zidarjev.

### VELIKE LAŠČE

Vojni invalidi v Velikih Laščah smo z zadnjo invalidsko uredbo zelo zadovoljni, saj je marsikdo odbil višji ortopedski dodatek kot ga je pričakoval. Zalostno je, da v zadnjih časih smrt tako neusmiljeno kosí vrste naših članov, v kratkem smo izgubili kar štiri: Marijo Zakrajšek iz Krkovega, staro 83 let; Antona Brdana iz Dvorske vasi, 68 let; Matijo Marolta iz Gor. Kališča, star 81 let in Ivana Brodnika iz Hrustovega, starega 80 let.

## VSE O GRMADI

Biser Ribniške doline je danes prav gotovo izletišče in mali turistični dom na Grmadi nad Ortnekom. Več je Grmad, vendar v Ribniški dolini je le ena, ki slavi s svojo zgodovinsko preteklostjo, kar lahko smelo trdim, že preko 100 let. Ustna izročila najstarejših in že umrlih prebivalcev Ribniške in kočevske doline vedo veliko lepega in zanimivega o njej. Grmada je bila važna in edina možna prestopna točka med Dobropoljsko in Ribniško dolino. V času turških vpadov v našo deželo je bila Grmada obveščevalna točka teh dolin o premiku in nevarnosti turške nadloge.

Tu so zažigali kresove-grmade, s katerimi so opozarjali na nevarnost. Pot preko Grmade je služila tudi kot trgovska posredovalna pot, ko še ni bilo železnice in dobrih vezalnih cest. Zato ni čudno, da nešteti turisti in izletniki, ki prihajajo na Grmado, radi obujajo lepe in tudi žalostne

spomine iz starih in vojnih časov.

### ŠOLSKI IN IZLETNIŠKI TURIZEM

Hiter in lahek je dostop preko lepih vasic in odprtem terenu na 886 m visoko Grmado. Vsako leto jo številneje obiskujejo šole in razne organizacije, taborniki, tudi najmlajši, »Čebelice in medvedki«, radi pripešajo v njeno okrilje. Grmada daje vse pogoje za prepotreben razgledni stolp, ki bo tu prav gotovo prej ko slej nadaljnji turistični objekt. Od tam so lepi in poučni izleti na bližnje hitro in lahko dostopne vršiče, saj je narava njeno okolico bogato obdarila.

Dobre železniške in avtobusne zveze z vseh strani, dajejo Grmadi velike prednosti, zato je tu nedeljski turizem zelo priljubljen. Tudi turistična cesta iz Ortneka preko Velikih Poljan na Vrh pod Grmado je urejena za vsak promet.

### ZIMSKI ŠPORT

Pozimi nudi Grmada našim smučarjem vzorne pogoje za vse vrste belega športa, za zimskošportne tečaje, za tekmovalništvo; tudi tereni za skakalnice so predvideni. Nešteta povpraševanja ter posamezni obiski zimskih športnikov potrjujejo našim turističnim delavcem, da je Grmada izredno lep kraj za vse panoge zimskega športa v zahodni Dolenjski, ki prekaša v marsičem vsa druga izletišča v našem bazenu.

### LOVSKI TURIZEM

Grmada je krona lepim in bogatim jelovim in bukovim gozdovom, ki so polni najrazličnejše divjadi, tako da imajo lovci lepo izbiro za potešitev svojih lovskošportnih želja.

### ZABAVNI IN NEDELJSKI TURIZEM

Vsako nedeljo je vse živo in vsposod primanjkuje prostorov za sprejem naših zvestih in navdušenih gostov. V malem domu ni prostora za vse. Tam se držijo še starega pravila »kdor prej pri-

de, prej melje!« Vendar bo treba s to preživelto prakso prenehati in nuditi vsem in vsakomur, kar želi. Nedeljski turisti radi zaplešejo ob prijetni melodiji.

Vsi z veseljem prihajajo in nas stalno opozarjajo na lepote naše Grmade, da pa ji še vedno manjka. Zato naj s pogumom gradimo, saj bo Grmada mali Triglav, kakor so ji že stari dajali ime.

In zakaj Grmada ne more polno zaživet?

Žal tam ni zadostnih gostinških in nastanitvenih možnosti. Tam ni hotela, ni motela in tudi domček je premajhen.

Pridno in skromno turistično društvo Ortnek kljub marljivemu članstvu ne more ob pomanjkanju sredstev biti vsemu kos in bo zato dolžnost vse zahodne Dolenjske, da jim priskočijo na pomoč.

O vsem tem so turistični delavci ribniško-kočevske turistične skupnosti že temeljito razpravljali ter končno ugotovili, da je treba zaradi vseh naštetih prednosti to turistično postojanko čim bolj razviti.

V. P.



# Sedaj je čas za vitamine

Na trgu lahko dobimo sedaj prav v izobilju sadja, zelenjave in zdravnih zelišč. Vse te dobrote pa niso namenjene samo za kuhinjski lonec in naša lačna usta, pač pa — mnoge izmed njih lahko uporabimo kot odlično kozmetično in zdravilno sredstvo.

Prav nobena krema ne dene tako dobro koži kot prav naravno delovanje svežega sadja. V poletnih mesecih sadje ni pretirano drago, zato sebi kot otrokom nudimo dovolj te dragocene hrane. Skušajmo napraviti telo s prepotrebni vitamini. Me žene pa bomo našle v svežem sadju imeniten lepotilni pripomoček, ki nam bo omogočil lepši in bolj zdrav videz.

Ze večkrat smo omenjali, kateri sadež oziroma zelenjava je bogata z določenimi vitamini. Ne bo napak, če še enkrat pogledamo:

**Vitamin A:** špinača, paradižnik, paprika, peteršilj, češnje, banane, mleko, maslo, jajčni rumenjaki, ledvica in ribe.

**Vitamin B:** je zelo obsežen in sega tja prav do vitamina B 12. Vitamin B 1 koristi nervoznosti, vrtoglavici, glavobolu. B 2 blaži mastno in mozoljasto kožo. Z bogatim uživanjem tega vitamina las in ustnice nam ne bodo razpokale. Bogati s tema dvema vitamini so: špinača, špargelj, mlad krompir, jagode, češnje, peteršilj, kvas, jajca, ledvice, sir, polnomastno mleko in ribe.

**Vitamin C:** prežene pomladansko utrujenost, varuje pred infekcijskimi boleznimi in povečuje apetit, kožo čisti in ji daje nadih svežine. Bogati z vitaminom C so: borovnice, rdeče jagode, limone, pomaranče, peteršilj, špinača, špargelj, kisel zelje, kumarice, glavna solata, paprika, paradižnik, redkvice, zelena in korenje.

V vročih poletnih dnevih se iz-

ogibajte mastne hrane. Torej ne uživajte veliko mesa, kakor tudi ne dosti ogljikovih hidratov, pač pa hrano bogato sadja, mlade zelenjave, skute, mleka. Dan naj ne mine, ne da bi popili kozarec mleka ali pojedli kozarec jogurta. Zlasti koža bo hvaležna taki prehrani, tanki in lomljivi lasje bodo postali gostejši, izpadanje las boste preprečili.

## VAZNO JE, DA SO VITAMINI OHRANJENI

Marsikdo potoži, da uživa samo vegetarijsko hrano, pa se mu kljub temu prav nič ne obrestuje. Res, zelo pozorni moramo biti pri shranjevanju sadja in zelenjave. Posebno življenjska doba vitamina C je izredno kratka. Torej sadja in zelenjave ne bomo hranili na soncu, pač pa čim bolj svežega servirali. Pri shranjeva-

nju pa naj nam pomaga hladilnik, če pa tega nimamo, pa tema, hladni prostor in moker papir. Špar-

## Lepo stoj

Prav gotovo ste že opazovali ljudi, kako stoje govori. Pogosto vidimo nepotrebno kriljenje z rokami, prestopanje z nogami, vse to pa je odveč in izraža le notranjo neuravnoveženost in negotovost, pa tudi nevzgojenost.

Ko govorimo s človekom, stojimo tako, da bo naša staja izražala spoštovanje do osebe, ki jo imamo pred seboj. Stati moramo, če tisti, s katerim govorimo stoji, posebno še, če je nadrejeni ali pa ženska. Neolikano je, če pustimo gosta dolgo stati, čimprej ga povabimo, naj sede. Če pa smo mi obiskovalec, moramo stati toliko časa, dokler nismo povabljeni, naj

sedemo.

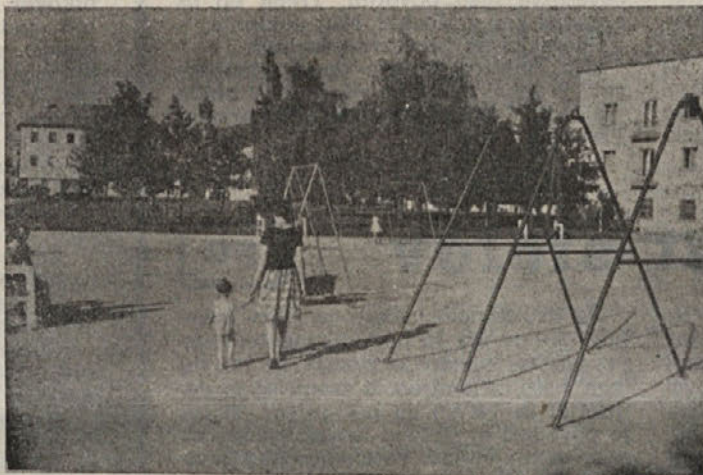
Skušajmo se med pogovorom zadrževati, da stojimo mirno, niti se ne smemo naslanjati na pohištvo, na steno ali na podboje vrat. Seveda pa si v domačem krogu lahko dovolimo večjo sproščenost.

Kajne, da se vam je že zgodilo, da so vam roke »odveč«. Ne vemo, kam in kaj bi z njimi. Čeprav so nekateri zagovorniki popolnoma svobodnega obnašanja, pravila lepega vedenja le trdijo, da ni primerno, da med govorjenjem vrtimo gumbe na obleki; svojega govornika ne smemo trepljati po rami in ga prijemati za roke, za suknjič, za rokav, rokavic ne smemo odpenjati in zapenjati, z roko ne brodim po laseh, po nosu, po ušesih; tudi vsakršno praskanje je odveč. Prav neumestno je tudi, da si ogledujemo roke, vlečemo prste.

Kar cela vrsta stvari je, ki niso primerne; vprašamo se torej, kaj smemo sploh početi z rokami. Bodimo kar lepo mirni in roke naj mirujejo. Če jih bomo ukrotili, tako ne bomo izdajali svoje zadrege.

## DRUGA STOLPNICA VSELJENA

Druga dvaintridesetstanovanjska stolpnica je dobila prve stanovalce. V tem tednu pa se bodo vselili še ostali. Dvigalo v stolpnici je uporabno, le priključiti ga je treba na električno omrežje. Slaba je le preskrba vode, ki v zgornjih prostorih sploh ne teče. Vprašanje vode bo v stolpnici rešeno, ko bo dograjen novi rezervoar. Tretja stolpnica bo končana verjetno šele oktobra.



Otroško igrišče za hotelom »Pugled« je dobilo pred kratkim nove gugalnice: dve veliki in eno malo. Kaj več tega igrišča ne nameravajo opremljati, ker je na

zelo neprimernem kraju in ga bodo zato prihodnje leto preselili na prostor med stolpnicami in Kemično tovarno.

IVAN CAR:

## Odnosi med ljudmi

Spasete ješ tako, da jih z villi, ki jih tokrat držiš v desni roki, navišaj do količine, ki je primerna za griljaj, izjemoma pa jih lahko tudi prerežeš. V levici držiš kos kruha, da zaloga estēt- meš iz pospraviš. Sol in poper vzata namen na mizi. Če te ni, vzameš s konico čistega noža. Če je nož že rabljen, ga moraš skrbno obrisati.

Sadje jemlješ na krožnik z roko. Primerno ga razrežeš, olupiš in nosiš koščke v usta z roko. Grozdje ješ tako, da trgaš posamezne jagode in jih nosiš sprosti v usta. Tisto, kar pri sadju ne moreš pojedti — trde luščine, koščice, pečke — vzameš z roko ali z žličko izpred ust in odložiš na krožnik. Ne odlagaj ostankov sadja po vsem robu krožnika. Posameznih kosov slaščic ali sadja ne obrisaj, ne otipavaj in ne vračaj.

Kompote, kreme, hladetino in sladolej je le z žličko, torte z vilicami, močnate jedi in smetane z žličko. Sendviče pri- meš v roke. Ko piješ kavo iz skodelice, pri-

vzdigni nekoliko tudi krožnik, ki služi za podstavek. Potem ko si kavo ali čaj izpil, položi žličko na krožnik in ne v skodelico.

Glejmo tudi, da pojemo v miru; v tem bodimo obzirni do znanih in neznanih.

Pijačo natakmo vedno z desne strani in če je mogoče z desnico. Če na takamo iz steklenice iz temnega stekla, natočimo nekoliko najprej sebi, to pa zaradi tega, da morebitnih ostankov zamaška ali raznih smeti ne dobe drugi gostje, nato nalijemo sosedom in sicer za prst pod robom kozarca. Če natakamo iz steklenice iz navadnega prosojnega stekla, ti treba natakati najprej sebi, temveč lahko natočimo takoj drugim. Kadar prirejamo zabavo, moramo paziti, da ni vino premrzlo. Ko ješ, se odkrij. S zakaj ne, je jasno.

Če se ti zgodi kakšna nerodpolnimi usti ne smeš govoriti; nost se ne čudi in zato ne zardevaj, temveč se prizadetemu vljudno na kratko opraviči, vendar tako, da se kolikor je mogoče manj opazi.

## V GLEDALIŠČU, KINU IN NA KONCERTU

Glavno pravilo za gledališko predstavo je, da prideš pravočasno. Kdor prihaja prepozno, jemlje gledalcem užitek, moti pa tudi nastopajoče. Ko dobiš vstopnico, si jo dobro oglej, kje je tvoj sedež. Če nisi siguran, vprašaj uslužbenca, ki je za tako pomoč določen.

Kadar moraš do svojega prostora mimo drugih, jim reci »Oprostite« ali pa »Dovolite«. Enako se tudi ti ne smeš dati prošiti, ako opaziš, da si kdo utira pot do svojega sedeža in se približuje tebi.

Ker je povsod na takih mestih prepovedano kajenje, to brezpozno upoštevaj.

Zensko, ki si jo spremil v gledališče, kino ali drugo predstavo, moraš pomagati pri garderobi pri slačenju in oblačenju plašča. Med predstavo sedi na svojem prostoru mirno. Nedostojno je preglasno govoriti. Ne kritiziraj igralcev niti igre, petja itd. ker če tebi ni všeč, je drugim. Za kritiko je čas med odmorom. Če si prehlajen in pokašljuješ, je bolje, da ne hodiš toliko časa na predstave, dokler ne ozdraviš. Ne poj z pevci oz. ne brenči melodije in ne udarjaj z ного takta. Ko je čas za to, si dolžan podpreti aplavz.

## NA POTOVANJU

Na potovanju boš prišel v stik tudi z različnimi brezbrizneži, z ljudmi, ki si doma zelo prizadevajo, da bi bili olikani, menijo pa, da morajo biti na potovanju kolikor je mogoče bolj surovi. Takih ljudi se izogibaj in se z njimi ne pripravaj, o btem samiega sebe premagaj in se spominjaj pregovora, da je tisti bolj moder, ki odneha.

Bodi kolikor je mogoče dobre volje in se vdaj v usodo, če ti ne gre vse čisto po volji.

Pri blagajni zahtevaj vozni listek kratko in odločno. V katerem razredu se voziš je pač tvoja stvar. Če imaš listek za drugi razred v vlaku ali kjer koli, ne vstopaj v oddelek višjega razreda.

Ko vstopiš v kupe, pozdravi sopotnike in odloži prtljago. Če ni prevelikega mraza, je treba odložiti pokrivalo in plašč. Če je kupe le za nekaj ljudi, je lepo če hočeš kaditi, da prosiš za dovoljenje. To stori še posebno tedaj, če so v kupeju ženske ali starejši in bolehn ljudje. Če hočeš odpreti okno, prosi na vsak način bližnje sopotnike za dovoljenje, če pa ugovarja temu starejši ali bolehen človek, mu ugodij.



Gavrilin je skakal iz voza v voz v sprevodniški uniformi s torbo čez rame, se prijazno smehljaj, zvonil o nepravem času in delil pešcem vabila za

#### SLAVNOSTNI VEČER

ki bo 1. maja ob 21. uri v klubu občinskih uslužbencev, s sledecim programom:

1. poročilo tovariša Mosina;
2. izročitev pohvalne diplome s strani občinske uprave;
3. neuradni del: velik koncert, intimna večerja.

Na stopnicah zadnjega voza je stal Viktor Mihajlovič, ki je kdo ve kako zašel med častne goste. Ogledoval si je motor. Na njegovo veliko začudenje je bil na oko sijajen in, kot je bilo videti, je dobro deloval. Stekla niso žvenketala. Ko je natanko pogledal, se je Viktor Mihajlovič prepričal, da so vendarle vložena v gumo. Že je nekaj opomnil vozniku in potniki so ga imeli za poznavalca tramvajskega prometa na Zahodu.

»Zračna zavora slabo deluje,« je izjavil Polesov in slovesno pogledal potnike, »ne vsesava.«

»Nihče te ni nič vprašal,« je odgovoril voznik. »Bo že začela.«

Ko so opravili slavnostni obvoz po mestu, so se vozovi vrnili v remizo, kjer jih je čakala množica. Treuhova so metali v zrak že ob močni svetlobi elek-

ILF IN PETROV

## Dvanajst stolov

29

tričnih luči. Tako so storili tudi z Gavrilinom. Ker pa je tehtal šest pudov in ni vzletel visoko, so kmalu obupali nad njim. Metali so v zrak tudi tovariša Morina, tehnike in delavce. Že drugič so pograbilo tudi Viktorja Mihajloviča. Zdaj ni več brcal, ampak hudo in resno gledal v zvezdno nebo, vzletel in plaval v nočni temi. Ko je poslednjič pristal na tleh, je Polesov zapazil, da ga drži za noge bivši prvak Hipolit Matvejevič Vorobjaninov. Polesov se je vljudno izmotal iz rok, odšel malo v stran, prvaka pa ni več spustil iz oči. Ko je opazil, da Hipolit Matvejevič odhaja skupaj z mladim neznancom, vsekakor bivšim oficirjem, jo je Viktor Mihajlovič previdno mahnil za njima.

Vse je bilo že pri kraju. Gavrilin je v svojem blatnem fiat u čakal Treuhova, ki je dajal poslednja navodila, da bi se odpeljala v klub. Tedaj je k vratom remize zapeljal poltovorni ford s filmskimi snemalci.

Prvi je spretno skočil iz voza možakar z dvajsterokotnimi roževinastimi naočniki in v elegantnem usnjenem suknjiču brez rokavov. Ostra dolga brada je rasla možakarju naravnost iz Adamovega jabolka. Drugi možakar je vlekel aparaturo, zapletajoč se v dolg šal tiste vrste, ki ga je Ostap Bender običajno nazval »šik-moderno«. Potem so iz avtomobila zlezli asistenti, osvetljevalci in dekleta.

Vsa skupina je s kriki planila na delo.

»Pazite!« je zavpil bradati možakar v suknjiču. »Kolja! Pripravi žaromete!«

Treuhov je zardel in krenil k nočnim gostom.

»Ste od kino podjetja?« je poizvedoval. »Zakaj niste prišli podnevi?«

»Za kdaj pa je napovedana otvoritev?«

»Je že bila.«

»Da, da, nekoliko smo se zakasnilo. Lepa narava nas je zmotila. Kup dela. Sončni zahod! Sicer pa bomo tudi tako opravili. Kolja, luč! Vrteče se kolo! Veliko! Stopajoče noge množice! Veliko! Ljuda, Miločka! Stopajta! Kolja, začni! Začnimo! Hodita, hodita, hodita.

Dovolj! Hvala. Zdaj bomo snemali projektanta. Tovariš Treuhov? Prosim vas, tovariš Treuhov. Ne, ne tako. Na tričetrt... Takole, bolj originalno, s tramvajem v ozadju... Kolja! Začni! Povejte, kaj...!«

»No, res, nerodno mi je...!«

»Sijajno! Dobro! Še govorite! Zdaj govorite s prvo potnico! Ljuda! Stopite v sliko! Tako. Dihajte bolj globoko: razburjeni ste. Kolja! Noge, veliko! Začnimo! Tako, tako. Hvala lepa. Stop!«

Iz fiata, ki je bil že dolgo užgan, je s težavo zlezal Gavrilin in šel klicati prijatelja. Režiser s kosmatim Adamovim jabolkom se je razživel.

»Kolja! Sem! Sijajen motiv. Delavec! Potnik tramvaja! Dihajte globlje! Razburjeni ste. Še nikoli popred se niste vozili s tramvajem. Začnimo! Dihajte! Gavrilin je sovražno zapihal.

»Prekrasno! Miločka! Pridi sem! Pozdrav komsomola! Dihajte globlje! Razburjeni ste. Tako. Prekrasno! Kolja, končali smo.«

»A tramvaja ne boste snemali?« je plaho vprašal Treuhov.

»Vidite,« je zamukal režiser, »pogoji osvetlitve niso dovoljni. Treba bo to opraviti kar v Moskvi. Moj poklon!«

Snemalci so bliskovito izginili.

»No, pojdiva, dravec, da se oddahneva!« je rekel Gavrilin. »Kaj, kadil boš?«

»Kadil. Ne zdržim več,« je priznal Treuhov.

Na družabnem večeru je lačni Treuhov, potem ko je pokadil cigareto, izpraznil tri kozarčke žganja in bil od tega čisto omamljen. Z vsemi se je poljubljaj in vsi so ga poljubljali. Hotel je povedati svoji ženi nekaj lepega, pa se je samo smejal. Potem je dolgo strelal roko Gavrilin u in govoril:

»Čudak si! Moral se boš naučiti projektirati železniške mostove. To je sijajna veda. In, kar je glavno, čisto preprosta stvar. Most čez Hudson...« Čez pol ure je do kraja izgubil razsodnost in spustil je govor, naperjen proti buržoaznemu tisku.

»Ti akrobati farse, te hijene peresa! Ti virtuozni rotacijskih strojev!« se je drl.

Žena ga je s fijakarjem odpeljala domov.

»Hočem se peljati s tramvajem,« je govoril ženi. »No, kako da ti to ne gre v glavo? Če že imamo tramvaj, se moramo tudi voziti z njim! Zakaj? Prvič je to ceneje...«

Polesov je sledil družabnikoma, dolgo nabiral poguma, in ko je dočkal trenutke, da ni bilo nikogar v bližini, je stopil k Vorobjaninovu.

»Dober večer, gospod Hipolit Matvejevič!« je spoštljivo spregovoril.

Vorobjaninovu je bilo nerodno.

»Nimam časti...« je zamrmral.

Ostap je privzdignil desno ramo in stopil h ključavničarju.

»No,« je vprašal, »kaj hočete povedati mojemu prijatelju?«

»Ne vznemirjajte se!« je zašepetal Polesov in pogledal okoli sebe. »Jelena Stanislavovna me pošilja.«

»Kaj? Je ona tu?«

»Tu. In zelo bi vas rada videla.«

»Čemu?« se je vtaknil vmes Ostap.

»Kdo pa se vi?«

»Jaz... Hipolit Matvejevič, zanesite se! Vi me ne poznate, jaz pa se vas dobro spominjam.«

»Jelena Stanislavovna bi želel videti,« je neodločno dejal Vorobjaninov.

»Roti vas, da pridete.«

»Da, kje je pa izvedela?«

»Srečal sem vas na hodniku občinske uprave in dolgo vrtal: znan obraz.

BRANKO COPIC:

## Oslovska leta

— Ljubi bog, le kaj bi z njima? Rekla sem jima, naj mi ne hodita blizu, dolgočasna sta. — Vendar smo jo zasačili, da skili na našo, internatsko stran, in ko smo jo vprašali, če išče Baja, nam je pokazala jezik in nas zafrknila:

— Bedaki, kaj pa buljite v tuje vrtove? Zmenim se za koga! Lep roman berem.

Obrnila nam je hrbet in odšla z visoko dvignjenim nosom. De-De-Ha je naredil kisel obraz ko da bi pojedel pečeno lesniko.

— Eh, lep roman! Saj sem jo videl, ves dan prebira nekakšne sanjske bukve, v njih pa piše: če sanjša o praznem kotlu, boš lačen. To vem tudi brez sanjskih bukev. —

Pri vsem tem pa nas je najbolj veselilo to, da je Baja po svojem romanu z Zoro spet začel siliti, naj čimprej končamo s črno knjigo. Ne prestano je spraševal Duleta Hajduka:

— Koliko ključev že imaš? —

— Sedem. Svojih devet ne računam. —

— Kakšnih devet? Čemu ti toliko ključev? —

— Zakaj pa ne? — se brani Dule. —

imam za Pujsov kovček, ker dobiva pakete, pa nikogar ne povabi in se moram kar sam povabiti, kadar me ne vidi. Drugi je za Smrdonjovo omaro, včasih mu premečem reči in mu v kolonjsko vodo natočim kisa. Zato Smrdonja tudi smrdi kot kisl kumara. Tretji odpira internatsko klet, kajti tja grem kdaj pa kdaj na obisk k zeljnati kadi... —

— Dovolj, za boga, sicer do jutra ne boš nehal! — ga prekine Baja.

— Zbiraj ključke, usta pa zakleni s ključavnicico. —

Ze se je bližala druga sobota, dan kazni, ko nam je De-De-Ha sporočil:

— Deset ključev imam, lahko se lotim nočnega načrta. —

Obšlo nas je vznemirjenje, kakršnega se nismo nadejali. Zdirjali smo za svinjak na sestanek.

Brž smo skovali načrt. Ponoči, ko bodo v spalnici pospali, se bomo izmuznili na hodnik, se splazili v prtiličje in se razporedili. Branko Mandić bo zlezal skozi okno univalnice in se spustil pred internat na ulico ter pazil na prefehta, kajti lahko bi se vrnil iz kavarne prei ko po navadi. Ranko Mandić bo stražil pred sobico Jova Skandala, kajti tudi temu lahko pride na misel, da bi obšel hodnike, kakor je bil vajen v Kuli. Vsi ostali pa odidemo v učilnico, skupaj z Duletom Hajdukom vdremo v Smrdonjov predal in se naslaivamo pri uničevanju črne knjige.

— Vsaj en list prihranite zame in za mojega brata, da bova tudi midva imela kaj od nje, — je poprosil Branko Mandić.

— Dobila bosta tiste trde platnice, ker imata dobre zobe. — mu obljudi Baja.

Nekaj pred polnočjo, ko je po vsej spalnici odmevalo smrčanje, žaganje, piskanje, cmokanje, mrmranje in drugi taki zvoki, se je Krsto Bolha dvignil kot senca in stopil k posteljarnim zarotnikom.

— Vstani, vstani! je priganjal šepetaje.

Ze pri Baievi postelji bi se skoro vse slabo končalo. Baja je trdno zaspal in ko ga je Krsto pocukal, je segel pod blazino po svoj melodijavi kviht in zamolklo vprašal:

— Kdo je? —

— Črna knjiga! — zašepeta Krsto.

— Aha, hvala ti bratec, — je potihno odgovoril Baja ki se je že zdramil.

Vse je teklo kot po maslu, ko pa je prišel na vrsto zadnji in naivnejši zarotnik De-De-Ha, ga ni bilo moč zbuditi. Najprej smo ga skušali zbuditi potihno, toda kot nalašč je spal prav na tistem »šesu, na katerega je čul. Ko smo ga začeli nalahko tresti, ga je to samo še bolj zibalo v sen, ko kakega dojenčka v zibelci in je še močneje zasmrčal. Nato ga je Hamid Rus narahlo požgečkal po licu, toda Dule je samo blaženo zamrmral:

— Zora, o ti vražček! —

— Glej ga, tudi ta se je zaljubil v Zoro Kučič! — je zašepetal Baja. — Še eden na oslovskem spisku. —

— Hvala bogu, samo da se ni v mojo Zoro Tankovič, — pomislim in srce mi spet mirneje utriplja.

Z Duleta smo sneli celo odejo, toda on je samo pomlaskal, se popraskal po vratu in zamomljaj:



# Piran, pirati in morje

**PIRAN**, mestece in pristanišče na Marijinem polotoku na vzhodu v Tržaški zaliv v severozahodni Istri, 5464 prebivalcev (leta 1961). Cerkev z zvonikom iz 17. stoletja, ladjedelnica, tovarna mila in velike soline. Visoka pomorska šola. Sredi junija je začela delati nedaleč od ladjedelnice sončna peč za taljenje težko taljivih kovin in mineralov.

**PORTOROŽ**, kopališče in pristanišče na obali Piranskega zaliva v severozahodni Istri, 1557 prebivalcev (leta 1957). Važen turistični center Slovenskega Primorja. Tovarna začimb. (Enciklopedija Leksinografskega zavoda).

No, in na Belem križu, med Piranom in Portorožem, ima Počitniška skupnost Kočevje (sestavlja jo več kočevskih delovnih organizacij) svoj počitniški dom, ki je odprt od 15. junija do 15. septembra. Nekaj utrinkov z letošnjega dopusta.

## ŠE 150 METROV

Po desetih letih službe sem (seveda s pristankom žene) sklenil le preživeti enkrat pravi dopust,



Piranski motiv. V ozadju občinski (ne cerkveni) stolp, ki so ga zgradili Pirančani s prostovoljnim delom že pred stoletji

na morju... in potem nas je v začetku julija stresel v Piranu avtobus spet na mater zemljo ter nas prepustil nadaljnji dopustniški usodi. Po krajšem poizvedovanju o našem počitniškem domu nas je nekdo napotil nekam v hrib. Natovoril sem si hči in kovček, po krajšem sopihanju v hrib pa se mi je na prosto roko obesila še žena.

— Je še daleč do kočevskega počitniškega doma? — sem komaj še dahnil na vrhu hriba delavcem, ki so popravljali cesto (popravljanje cest med sezono je menda ena jugoslovanskih specialitet).

— Oh ne, samo še 150 metrov in po tej cesti desno.

Potili smo se še nekajkrat po 150 metrov, doma pa nikjer.

— Kako lep osliček, je naenkrat dahnila žena, ki se je zdaj, ko smo hodili po ravnem, že malo odpočila. Bil pa je čisto navaden istrski osel, ki sem mu zavidal, ker je šel v dolino in bil občutno manj natovorjen kot jaz.

Potem smo napravili le še nekajkrat po 150 metrov in že smo bili v domu. Prišli smo ravno prav za zajtrk.

## MORJE VABI

Komaj smo se malo odpočili in podprli, že smo jo mahnilj za ostalimi dopustniki na kopanje. Kopali smo se vsepovsod: v Fiesi, Piranu in Portorožu. Na vse tri strani je tudi približno enako daleč.

potem nekaj noči ne morejo dobro spati.

## NEKAJ BESED O NAŠEM DOMU

Naš počitniški dom, imenuje se »Jelka«, je na odmaknjem in tihem kraju (v Piranu in Portorožu je namreč, kot sem zvedel, vsako noč precejšen kraval, ki ga zganjajo predvsem objestni domači mladi turisti). Pot do Pirana, Portoroža, Fiese oziroma morja se zdi počitničarju dolga le prvič nato pa vsak dan krajša.

Počitničarjem je pri domu na razpolago miza za namizni tenis, balinišče in karte (nekateri pogrešajo šah). Otroci se lahko igrajo v mivki ali gugajo, medtem ko odrasli poležavajo na lesenih ležiščih za sončenje, ležalnih stolih ali vrtnih gugalnicah, kar je domu odstopilo (ne samo za svoje člane) podjetje INKOP.

Red in čistočo v sobah in sanitarijah (na razpolago sta tudi dva tuša) vzdržujejo sami počitničarji, seveda včasih manj, v glavnem pa zelo uspešno. Po 10. uri zvečer mora biti v domu vse mirno. Le redko se zgodi, da mora upravnik doma počitničarje na ta red opozoriti ali pa da bi kdo počitničarje pri počitku motil. Samo enkrat se je zgodilo, da me je sredi noči zbudilo štokljanje in ropotanje, kot da je zašel slon v dom. Seveda je bila le zakasnela predstavica ženskega spola z lesenimi natikači, ki je zbudila med drugim tudi dveletnega otroka, da je dal za tisk naslednjo izjavo:

— Kavca ge, (Kravca gre) potem pa je spet zaspal.

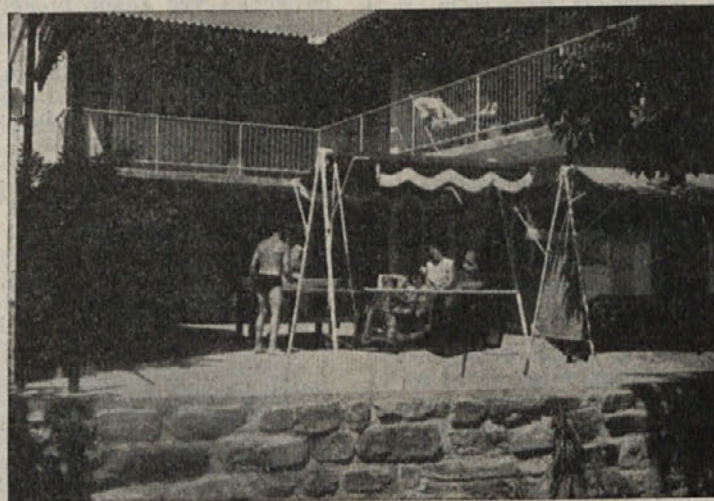
Hrane je dovolj in tudi po kvaliteti je zadovoljiva.



To ni Ribničan s sušno robo, tudi istrski osel ne, ampak čisto navaden kočevski dopustnik, ki išče počitniški dom »Jelka«

Šlo neko odposlanstvo zahvaliti sveti družini za zmago nad sovražnikom. Pred sveto družino odposlanstvo na kolenih, malo v ozadju ob strani pa bojevnik s sulico, ki stoji na glavi zmaja.) V Sloveniji nimamo veliko del tega znanega italijanskega pozno-renesančnega slikarja, menda (točno ne vem) le še eno, svetega Miklavža v kapiteljski cerkvi v Novem mestu.

Od mestne cerkve je zelo lep razgled na Piran. Tu sem se s pomočjo neke ženske-tolmača zapletel v razgovor z možakom (govoril je italijansko), ki je pobiral vstopnino za razgled s stolpa. Zanimal sem se za piranske znamenitosti in zgodovino Pirana. Povedal je, da je bil Piran ustanovljen v 14. stoletju in da je dobil



Pogled na »Jelko«. Kadar niso dopustniki na kopanju, igrajo namizni tenis ali balinajo, nekateri pa počivajo, berejo, poslušajo tranzistorje ali se drugače kratkočasijo

## TARTINI, TINTORETTO IN PIRATI

Neki oblačen dan, ko ni bilo za kopanje, smo izkoristili za ogled piranskih zanimivosti. V muzeju si velja ogledati predvsem sobo Giuseppa Tartinija (1692—1770), skladatelja in violinista, ki je bil rojen v Piranu, umrl pa je v Padovi. Razstavljena so med drugim tudi njegova dela, nekateri rokopisi in Amattijeva violina.

Zanimiva je tudi Tintoretijeva slika, ki so jo pred kratkim prenovili. Prikazuje, kako se je pri-

ime od piratov, gusarjev, morskih razbojnikov. Prebivalci Pirana in okolice so se menda uprli Benečanom in potem napadali njihove ladje. Dejal je, da so zid, ki brani Piran s kopnega postavili za obrambo proti Turkom in Francozom. O cerkvenem stolpu, ki stoji ločeno od cerkve, je dejal, da so ga postavili tudi okrog leta 1400. Tako je bila cerkev last župnišča, stolp po posvetnih oblastih in je še danes občinska last. O kopališču, ki je izven mestnega obzidja, pa je dejal, da je znano (Nadaljevanje na 11. strani)



## Urban z Ribnce

Ribnčanje smo u Sodražcu prou l'pu praznoval' dan usta-je. Zje zgudaj zütraj s'm se odpravu zdum'; oblajku s'm tazkmašn' gvanť, prpju n' rjekle tista odlikovajna pa šu, tastara pa u juok, d' je bla prec usa mokra. Ja, kaj t' pa je, tristu zluđu, s'm djau, kaj pa tül's prsmuoda stara. Ona pa, ja anaištrdesetga s' se tül'd toku odpravu. S' djau, d' buoš žje čez najkaj majscu doma, potlaj s'm te pa štjer lajta čakala. Pa s'm i rjeku, d' ona, kukr je stara, t'ga še prou n'č n' kapjera, d' je tu d'n's' čistu drgač, d' buom žje p'čjer dama in d' je tu pravu partizan-sku srječanje. Johana pa, ja, zato je zmjeraj, k'd'r se ga prou poštanu n'sajkaš, parti-zansku srječanje. No, pa je blu u Suodraše' rajs l'pu, d' kar najsm mislu, d' buo toku, pa tül'd hmal' s'm pršu k muš lub' Johan', tok d' smo šla zvčjer lohku še n' veselico, kjer smo gasile'm pomagal' gasit-žejo. N' veselice rad huod'm d' se lohku vsaj pjera n'pijem, k ga drgej toku naj moč dob't. Ta cajt, k so m'skontarj' r'st'val' majhuve in pihal' u tiste trob-jente, muš tabulš' štikle pa zjov n' use strani, d' i ja njab' kaj ušlu, s'm se pa prou po filo-zofsku spüstu u r'zmišlajne o t'h naš'h veselicah in s'm, pot-laj, ku s'm spiu žje precaj pje-ra, spoznou, d' najso tje naše veselice n'č družga kukr en faj'n način, koku prit do dnar-ja. Prou čüdnü se m' je zdajlu, d' muorjo gasile' n' tak način iskat' dnar, d' lohku küpio tist'h najkaj metru šlauha, najkaj s'k'jere, oblajk al pa d' lohku popraujo gasilsk' dum, pa č'prou je nihava organiza-cija n'majnena nam us'm, z usaga k je u n'srieč'. Saj im rad pomagam, čüdnü se m' pa la zdi, d' se n'kjer drgej n' da dobt dnarja z gasilec. No ja, naj buo toku al pa toku lüšnu je na le n' veselicah, posiebnu notlaj prt' pounoč', k se z'čne-jo tepst al pa sitnar't tist', k so le prevčč »pomagal'«.

Vajš, tu zdrüžvajne štaciun u Ribnc se pa kar faj'n pozna. U t'm cajt' smo dobil' žje precaj nov'h lokalu, najkaj ih je pa, s'vajde, trajba še popravit'. Zdaj k so se pouštarij' preselil' u nuovo puošto in najčjo od tri fferklee n' šjest več jemal' puošte, so sklenile, d' buodo ta-staro puošto predajlat' z Smal-couko, z manufakturo. Uso sprajdno stran so vrgl' v'n, malu pobrskal' nuotr' pa šl', zdaj pa žje dougu cajta zija tiste lükna po trg' in čaka, kdaj buo spjet pršu kašn židar mimu. Jest se boim, d' n' buo s tisto štaciuno toku kukr s ka-varno u grad'. Potlaj imam še an prjadlog, d b us'm Ribnčanam in us'm k pridejo k nam, dal' gasmaske, d im njab' blu trajba požjerat praha po trg', posjebnu pa cajst'n pometačam, k n' muorjo n'kukr zrihat' d' b' cajste šprical'. Pome-tač pomajta in koune, d' zna tül'd še kaj družga dajlat' kokr tist' prah požjerat umajs pa šprica prah s kangulo z ruože z'livat. Štaciune pa, kam'r se tist' prah s cajste vali, pa n'č n' rjačjejo, ampak kar požje-rajo prah, potrošnik' pa kar

## Urednikova pošta

### ZAKAJ LUCI GORIJO PODNEVI?

Tov. urednik!  
Sem invalid in stanujem na Rudniku. Službo imam v pod-jetju Inkop in odhajam od do-ma že pred peto uro zjutraj. Med potjo opažam, da na Roški cesti gore luči, ki se ugašajo tik pred peto, ko je sonce že zdavnaj vzšlo (v mestu se te luči ugasnejo okrog štirih zjutraj). Čudim se, kako je sploh mogoče, da podjetje Elektro tako nesmotno troši električno energijo, saj je na cesti precej 650 vatnih žarnic. Omenil bi še to, da luči pozimi, ko je bila cesta zaledenela in prepotrebna razsvet-ljave, ni bilo in sem to kot invalid zelo pogrešal. Zdi se mi, da tako vračanje električne energije v poletnem času za zimskega ni primerno.  
Oto Pungrečič

### POZDRAV IZ MAKEDONIJE

Tovariš urednik!  
Najtopleje vas pozdravljam. Odločil sem se, da se vam tudi jaz oglasim. Služim vojaški rok v Skopju, kamor do-bivam tudi vaš list, katerega preberem od prve do zadnje strani. Najbolj mi je všeč vaš Jožek. Komaj čakam, da je te-den naokoli, da prejmem No-vice. Doma sem iz Loškega potoka, zaposlen pa sem bil v Kočevju.  
Ob koncu mi dovolite, da s pomočjo vašega lista čestitam za 31. julij, krajevni praznik Loškega potoka, vsem Potočanom in jim želim še mnogo uspeha pri nadaljnjem delu. Domače, znance in prijatelje pa toplo pozdravljam.

Vojak Ivan Košir,  
V. p. 7513/37  
Skopje N. R. M.

## Ribnica in ribe, pa ribanje in ribežni

Ribnica je dobila svoje častit-ljivo ime še v tistih dobrih časih, ko je po suhorobarskih vodah mrgolelo rib, da so jih ljudje lah-ko z grabljami vlačili iz strug. Tako vsaj trdi staro ustno izročilo, ki mu brez protidokazov ne moremo oporekati. Redki poseb-neži pa trdijo, da je ta razlaga zastarela, ker se je ribniško rib-je bogastvo že davno tako izčr-palo, da ima današnji ribič že veliko sreče, če lahko potegne z najsoodobnejšo palico in nevidno vrvico na tmek z vdolanim tran-zistorčkom na ribje govorce le še kakšnega »menka«. Palic pa vidiš ob vodah več kakor prekelj ob njivi, zasajeni s fižolom. Pač pa se naziv »Ribnica« v novejši dobi lahko izvaja od »ribanja« in »ri-barij« pa od ribežnov, ki spadajo med slovite izdelke suhe robe. Ribanja in ribarij pa je v Ribniški dolini tudi na suhem toliko, kolikor je glav, ki rade dajejo še tako nepomembne stvari na svoj ribežen. Da so Ribničani zelo kri-tični ljudje, je že davno znano, saj so se stoletja razgledovali po širokem svetu, kamor jih še danes rado vleče. Zato im pa tudi ni vselej vse prav. Če n. pr. trdiš, da je sneg bel, se bo kmalu kdo oglašil in trdil, da je sneg v Ribnici črn, vsaj od železniške po-staje do trga, čemur ne boš mogel ugovarjati. To zaslugo si lasti dimik lesnega kombinata že vsa novojna leta, kar je za ribniški trg vsekakor posebnost, če na vse ostalo pozabimo. Nič še ne kaže, da bo sneg v Ribnici vsaj prihod-njo zimo zopet bel, saj bi trg izgubil zelo izdatno kost upravičene-ga ribanja.

Vedno češče je na ribniškem ribežnu tudi naraščajoči cestni promet, ki ga ozko trško cestišče komaj še požira in zmaga, ko je

dvakrat, t'krat po cajst' in potlaj dama, k' kaj küpmo. N'katjer' pa zdrav'n praha požjerajo še očitke, d' n' muorjo organizjerat špricajna cajste, pa se tül'd n'č n' zrajtajo. Mo-guoče se buodo zdaj, k' je o t'm n'pisou najkaj b'sajd  
Urban z Ribnce.

cesta proti Ljubljani in Kočevju še v gradnji in zaprta. Kaj bo šele čez nekaj mesecev, ko bo promet stekel neovirano? S hlodi in le-som naloženi tovornjaki, ki stal-no drve skozi trg, utegnejo po-stati nevarni za manjša vozila in pešce. Niso brez vzroka pomis-leki, da se bo v trgu ribanje vo-zil šele začelo. Nujno bi bilo po-trebno urediti ves tovarni promet z lesom proti železniški postaji in lesni industriji že pred trgov in sicer mimo Hrvače po cesti, ki že obstaja in bi jo bilo treba le primerno utrditi.

Zelo hvaležno in izdatno hrano ribniškemu ribežnu daje domače gostinstvo, ki je z vsakim dnem bolj ubrano na »dolgoročno po-strežbo« z vračunano »postrež-nino«. Vse tako kaže, da bo kma-lu doseglo popolno »samopostrež-bo«. Saj so jo »štrenčarji« že de-ležni. Štrenčarji so namreč stalne družbe gostov, ki oblegajo točilno

In še malo osamljenih doma-čij ali zaselakov je brez elektrike. Ljudje mnogo žrtvujejo pri nape-ljavah v oddaljene in majhne vasice, pa vendar so tudi te te-žave premagane in je tudi po ta-kih krajih zasvetila luč, zaigrali so radijski sprejemniki, zabrneli električni motorji itd.

Vas Breg pri Ribnici je na do-kaj prometnem kraju, pa, na ža-lost pol vasi (13 hiš) ob cesti ni-ma industrijskega toka. Prebivalci tega dela vasi si želimo in prosimo, da se merodajni spom-nijo tudi na nas in napeljejo še v ta del vasi industrijski tok. Proga je bila renovirana že pred nekaj leti, za kar ne bi predstavl-jala napeljave še dveh žic veli-kih stroškov niti dela. S tem bi tudi naš del vasi dobil možnost, da bi se tudi mi lahko poslužili dobrin, ki jih danes nudi elek-trični tok. Vedno težje je kriti potrebe s kurivom. Motor je že nepogrešljiv stroj pri kmetijskem gospodarstvu in drugi podobni pripomočki, ki jih pa ne moremo imeti brez industrijskega toka.  
J. L.

mizo stojé in se samo prestopajo z ene noge na drugo, kar se ime-nuje v pristni ribniški govorici »štrenčanje« — izraz, ki še ni na-pisan v nobenem slovarju. Med to družbo zveš vse novice, doma-če in tuje z vsemi komentarji in dopolnili krepkih tujih zagotvil, kar po izčrpnosti daleč presega vsako domače glasilo, če bi ga Ribnica imela! Vpitja, rjovenja in oglušujočega »petja« ne more preglasiti celo vedno odprti radio z vsemi zvočniki, ki skrbi za program podjetja brez odmora od jutra do trdne noči. V dveh go-stiščih se zastoj oziraš po obešalnikih, da bi odložil suktnjo in klobuk, ker obešalnikov ni ali pa jim manjkajo kljuke. Zato odloži svoje stvari kar na mizo in spo-kojno čakaj, da morda le kdo pride in te vpraša, s čim te po-streže. Potrebno ali nepotrebno čakanje lahko izkoristiš pri kar-  
(Nadaljevanje na 11. strani)

## p i š e j o ž e k

### Dragi stric urednik!

Naš ata že dva dni nič ne pije, to pa zato, ker se boji, da si ne bi polomil nog na poti na Trato. Mama je pa rekla, da tudi popolnoma trezen (kar je naš ata sicer bolj poredkoma), ni več varen, da pride živ domov. Ata je pripom-nil, da če ne bodo popravili ceste na Trato, bo mogoče priti na Tra-to samo še z derezami in navezo (izkušenim planincem) ali pa — s pogrebnim vozom.

Druga posebnost Trate so ciga-ni. Podnevi prosjajo po hišah, ponoči pa kradejo po njivah in vrtovih. Najbolj pri srcu so jim kure. Naša mama pravi, da ni pred njimi nič varno. Moja teta (mamina sestra) pa ima ciganke rada, ker ji za malo denarja šlo-gajo iz kart veliko sreče... Po-sebnost svoje vrste so pa buldo-žerji, ki se prevažajo po Trati in razrijejo še tisto, kar ostane od nalivov. Včasih vozijo še preko jarkov, ki so jih izkopali za vodo-vod in se jim je to prav lepo

zdelo, ker so morali ljudje järke še enkrat kopati.

Zanimivi so tudi mestni mulci, ki hodijo nabirat borovnice, med potjo pa počnejo take stvari, da smo tratarski mulci pred njimi prave reve. Kadijo vsi, najbolj na poti so jim rože po vrtovih in drevje ob cesti. Veliko škode na-pravijo tudi obiralci lipovega cvetja, ki sekajo in lomijo debele in drobne lipove veje, da se mati narava nad njimi obupno joče.

Joče pa tudi moja ljuba mama, kadar gre v mesto po meso. Prvič zato, ker mora dolgo časa čakati v vrsti, drugič pa zato, ker ji me-sarji dajo tako meso, kakor jim pride pač pod roke, ne ozirajo pa se na željo strank. Če hoče naša mama kaj ugovarjati zaradi po-strežbe, tehtanja ali mesa, jo me-sar nadere, da kar pade iz mesar-nice. Tudi to je precej zanimiva stvar, ki bi jo bilo dobro ohraniti kot muzejsko vrednost. Da bi se to zgodilo, se bo še posebej trudil in potegoval  
tvoj Jožek



## Umrl je profesor Tone Trdan

V soboto, 20. julija so v Novem mestu pokopali našega rojaka profesorja Toneta Trdana. Tone Trdan je bil rojen leta 1910 v Prigorici. Po kočani osnovni šoli v Dolenji vasi in meščanski šoli v Ribnici je odšel na ljubljansko učiteljsko in ga tudi uspešno končal. Že med študijem se je zanimal za gledališko umetnost in se uveljavil kot dober režiser pri raznih igrah, ki so jih študenje igrali v Dolenji vasi. Po odslužitvi vojaškega roka in po enoletnem čakalju na službo, je nastopil mesto učitelja v Prekmurju in nato v Veliki dolini pri Brežicah. Po dvoletnem študiju na VPS v Zagrebu je nastopil službo v Novem mestu, kjer je po osvoboditvi postal predavatelj pedagogike, psihologije in metodike na učiteljski šoli. Med vojo je kot zaveden intelektualca podpiral in sodeloval z OF. Zato so ga Italijani internirali v Gonars in Trevis.

Glavno področje Trdanovega dela je bila vzgoja novih učiteljev. Njegovi dijaki na učiteljski šoli ga ne bodo pozabili, saj jim ni bil samo predavatelj, temveč tudi svetovalec, drugi oče in mentor. Pedagoško društvo ga je štelo med svoje najbolj aktivne člane. Bil je njegov večletni predsednik in je za delo v njem prejel priznanje od zveze pedagoških dru-

štev Slovenije. Za njegovo uspešno delo ga je pedagoško društvo Novo mesto predlagalo kot edinega kandidata za naziv pedagoškega svetnika. Žal pa prof. Trdan ni dočakal tega, prej ga je dohitela smrt. Bil je povsod. Pomagal je kot predavatelj, svetovalec, režiser, organizator. Uveljavil se je tudi kot pisec pravlji in pedagoških člankov.

Velik je bil njegov delež tudi pri kulturno-prosvetnem delu. Pri KUD Dušan Jereb je režiral več kot dvajset dramskih del. Pisal pa je tudi gledališke kritike.

S svojim 25-letnim delom je prof. Tone Trdan posejal mnogo dobrega semena na novomeški kulturni njivi, za kar mu bomo ostali vedno hvaležni.

I. G.



TUDI NA ODSEKU OD Dolenje vasi do Stare cerkve bodo kmalu pričeli asfaltirati. Zemeljska dela so v glavnem že opravljena, mostovi preko dolenjevaškega polja tudi, razen mostu v Dolenji vasi. V kratkem bodo tudi tu položili ploščo in tedaj bodo pripeljali vroči asfalt. Kočevska magistrala se naglo približuje Kočevju, prav tako naglo pa se približuje oktober, ko mora biti cesta gotova.

## Tokrat brez ekipe Partizana

Tradicionalnega teka, ki ga vsako leto organizira v počastitev Dneva vstaje ZB Ribnica ob pomoči ribniškega Partizana, se je letos udeležilo sedem ekip. Proga je potekala od Ribnice do Sodražice. Vsak tekmovalca je moral preteči en kilometer in predati štafetno zastavico. Letošnje tek-

movanje, čeprav je bilo borbeno, ni bilo zanimivo, ker ni sodelovala ekipa ribniškega Partizana, ki je bila do sedaj vsako leto prva. Tako so brez boljše konkurence zmagali predstavniki JLA iz Ribnice, ki so prejeli lep prehodni pokal. Obsodbe vreden je odnos nekaterih mlajših članov TVD Partizan Ribnica, katerim je bila prijateljska rokometna tekma več kot udeležba pri štafetnem teku. Prav tako pa je treba grajati tudi upravo Partizana, ki ni pravočasno sestavila ekipe in o-

tem obvestila člane. Mislim, da ni toliko važna uvrstitev na tem tekmovanju kot samo sodelovanje in s tem počastitev 22. julija.

Vrstni red ekip je bil naslednji: 1. A ekipa JLA, 2. B ekipa JLA, 3. ekipa predvojaške vzgoje Ribnica, 4. pionirji osnovne šole Ribnica, 5. ekipa rezervnih oficirjev Ribnica, 6. ekipa mladine Sodražice in 7. ekipa pionirjev iz Sodražice. Vse ekipe so prejele lepe spominske plakete.

-te-

## Piran, pirati in morje

(Nadaljevanje z 9. strani)

menito predvsem zato, ker je lepo urejeno. Ko sem se pozanimal, česa občina ali pa Turistično društvo organizirala za take, ki pobirajo pri raznih zgodovinskih znamenitostih vstopnino, kakšen tečaj o zgodovini in ostalih znamenitostih Pirana, je dejal, da ne, on pa da vse to ve, ker je že star Pirančan in ker je vse to zvedel od drugih ljudi. Prav zaradi tega sem vsa njegova razlaganja sprejel z rezervo in tudi vam ne priporočam, da vse to verjamete, saj sem že v uvodu zapisal, da prvi naša enciklopedija, da sta cerkev in zvonik iz 17. stoletja.

zvedeli kasneje, so celo nekajkrat zavriskale, gledale luno in razsvetljeni Trst. Ko smo možje nehali kartati in se odpravili spat, žena ni bilo nikjer. Toda kmalu smo jih odkrili v temi na ploščadi doma za eno Inkopovih gugalnic in takrat je bil upor žena tudi končan.

Doživeli smo še marsikaj, v glavnem lepega. Skratka; na dopustu je bilo tako prijetno, da žene kar niso hotele domov in smo jim možje komaj dopovedali, da moramo odstopiti prostor v domu še drugim in da moramo v službo.

jp

## Ribiči Kočevje : Ribnice (132 : 42)

Ribiška družina Kočevje je organizirala preteklo nedeljo v počastitev 20-letnice Kočevskega zbora meddružinsko tekmovanje z ribiško družino Ribnica. Tekmovali so na Rinži v lovu s plovčkom. V vsaki ekipi je bilo po 8 ribičev. Tekmovanje je trajalo 2 uri, po prvi uri lova so tekmovalci zamenjali startna mesta. Zmagali so kočevski ribiči z rezultatom 132:42 in si tako priborili diplomu. Med posamezniki so bili

najboljši: 1. Stane Potočnik 31 točk (za nagrado dobil ribiško palico), 2. Peter Poznic 30 točk (za nagrado dobil 100 m ribiške vrvice, 2 blestivki in 10 umetnih muh) in 3. Valentin Zurga 16 točk (za nagrado dobil 100 m ribiške vrvice in blestivko).

Ribiškim ribičem se je poznalo, da niso vajeni ribariti s plovčkom, ker love v glavnem le plemenite ribe. Zastopniki RD Ribnica so povabili kočevske ribiče na tekmovanje v suhih disciplinah. V tej vrsti športnega ribolova so ribiči obeh društev novinci.

## RIBNICA IN RIBE, PA RIBANJE IN RIBEŽNI

(Nadaljevanje z 9. strani)

tačih, ki tolčejo in mlatijo pri sosednji mizi, da odskakujejo krozniki in rozlja pribor, kar slovesno napetost zelo poveča. Znano je, da točijo v Ribnici najdražje vino, ki pa po kvaliteti daleč zaostaja za vini, ki jih znatno ceneje nudijo po drugih krajih. Če Ribnica računa na razvijajoči se tujski promet, bo treba naštet in nenaštete razmere temeljito odpraviti in to ne samo, da bodo gostinski upravniki čutili več dolžnosti do gostov, ampak da se bodo tudi gostje zavedali, da so v kulturni Ribnici med kulturnimi ljudmi.

Toliko zaenkrat o najbolj bolečih vzrokih upravičenega »ribanja« in če si ribniški ribežen ne bo prej polomil zob, bodo prihodnjic prišli še ostali na vrsto in to po ribniški šegi — pol za šalo pol zares, samo da bi kaj zaleglo!

J. T.



KADAR VLAKA NI delavci, ki se vozijo v službo v Kočevje, takole čakajo nanj. Iz Lipovca se v Kočevje vozi vsak dan preko 70 ljudi; v glavnem z »delavskim« vlakom, pa tudi z motornim eno uro prej ali »navadnim« eno uro kasneje. Toda »delavski« večkrat pride ali pa tudi ne, potniki pa potem nestrno pričakujejo, od kje se bo prikazal kak vlak. Kadar ga ni, morajo več kot uro čakati na drugega. Medtem posedajo, kjer kdo more. Na tračnicah pa je najboljši prostor, ko pa sta na postaji v čakalnici samo dve klopi. Čudno se jim zdi, da ne morejo namestiti še več klopi, kar niti ne bi bila prevelika investicija. Medtem pa, ko čakajo na »hlapona«, vneta mečejo karte in tako preganjajo dolg čas.

## UPOR NAŠIH NAPREDNIH ŽENA

V poduk bodočim rodovom... oprostite, bodočim počitničarjem, še kratka zgodba o upor naših žena.

Zgodilo se je nekega deževnega nedeljskega večera. Že ves dan je padal dež in možje smo si preganjali dolgčas z edinim mogočnim razvedrilom v našem domu — kvartanjem. (Za balinanje ali namizni tenis je bilo le preveč mokro.) Žene seveda ta »šport« ni zanimal, kakor ni zanimal možje čer v Piranu ali Portorožu in bi ga žene rade videle. Smo pač raje kartali. No, in zvečer, ko so spravile žene otroke spat, so nas najprej začele nagovarjati za ples ali sprehod, kar pa ni »užgalo«, zato so pobrale možem z mize denar, pač tistim, ki so ga imeli slušajno na mizi in naročile liter vina. Zunaj na ploščadi so navile tranzistor, polahko pile, kritizirale svoje nazadnjaške možje in kasneje celo zaplesale. Ko so spile prvi liter, so zbrale denarja še za pol litra in da bi še bolj podkrepele svojo enakopravnost, možem le povedale (ne prosile, če lahko), da gredo na sprehod. Kakor smo



# ta teden za vas

## KOČEVJE

**Poročili so se:** Kolarič Martin, kovaški pomočnik iz Kočevja, Roška cesta 6, star 23 let in Torbar Amalija, Trgovska pomočnica iz Mozlja 23, stara 21 let; Androjna Edvard, vodovodni instalater iz Stare cerkve 16, star 19 let in Benčina Marija, delavka v Pletiljstvu iz Konca vasi 5, stara 17 let; Mlakar Franc, pomočnik skladiščnika iz Kočevja, Trg 3. oktobra 15, star 22 let in Semec Danica iz Slovenske vasi 14, stara 16 let.

**Rodile so:** Kokalj Marija, gospodinja iz Mlake 8 pri Kočevju — deklico; Topalovič Marija, delavka iz Kočevja, Rudnik 31 — deklico; Naglič Franjica, kuharica iz Koblarjev 9 — deklico.

**V Ljubljani so rodile:** Miklič Anica iz Mlake 5 pri Kočevski Reki — dečka; Novak Ivana iz Kočevja, Mestni log 2/a — dečka; Majcen Marija, gospodinja iz Kočevja, Rudnik 23 — deklico; Stanovnik Franciška iz Kočevja, Ljubljanska cesta 29 — deklico; Horvat Angela iz Mlake 5 — dečka; Pugalj Anica iz Podtabora 33 — dečka; Selšek Marija iz Slovenske vasi 24 — dečka; Francelj Ivana iz Rapljeva 26 — deklico; Papež Anica iz Poloma 12 — deklico.

**V Novem mestu sta rodili:** Furdil Ljubica iz Starega loga 9 — deklico in Škufca Julija iz Starega loga 2 — dečka.

**Umrli so:** Pinter Miha, poslovodja jamskega obrata iz Kočevja, Roška cesta 48, star 53 let.

**V Novem mestu je umrla** Rus Jožefa, mala kmetica iz Podtabora 21, stara 69 let.

**V Ljubljani je umrla** Gregorčič Francka, gospodinja iz Kočevja, Reška cesta 5a, stara 40 let.

## RIBNICA

**Poročila sta se** Arko Janez, mizarski pomočnik iz Kota 2 in Arko Nežka, tkalka, Kot 14.

**Umrli so:** Lesar Janez, star 65 let, invalidski upokojenec iz Nemške vasi 47 in Mihelič Alojz, delavec, star 59 let, iz Goriče vasi 18.

## LOŠKI POTOK

**Rodila je:** Levstek Angela, delavka iz Travnika 81 — dečka.

## ČESTITKA

Dragi in skrbni naši mami Zalarjevi ter Anici Novak, iskrene čestitke za njen rojstni dan, ostalim pa lep pozdrav iz Kočevja.

Avgust

## ČESTITKA

Francki Mihelič iz Hrovače vasi, Ribnica — za njen rojstni dan — čeprav malo pozno — vse najboljše — Nekdo.

## ČESTITKA

Dragemu in skrbnemu očetu Jakobu Dičeko iz Slovenske vasi 42 želi za god vse najboljše sin Oton iz Nemčije. Ostale pa lepo pozdravlja.

## PRODAM

Ugodno prodam avto FIAT-1100 E 1951. Matejko Franc, Ljubljanska 31, Kočevje.

## PRODAM

Ugodno prodam dobro ohranjen motor Puch 175. Tudi s čekom. Naslov na upravi lista.

## PRODAM

Ugodno prodam kuhinjsko omaro in otroško posteljico. Naslov na upravi Novic.

## PRODAM

Prodam dobro ohranjeno sobno pohištvo. — Kočevje, Rožna ulica 10, od 15. do 16. ure.

## PRODAM

Ugodno prodam dvosedežni moped T-12, Dolga vas 26.

## PRODAM

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo v Novih lazih 24 — Klarič, Novi Lazi.

## SPREJMEM VAJENCA

Vajenca za soboslikarstvo in pleskarstvo sprejemem v uk. — Ferdo Tomazin, Ribnica.

## IZGUBLJENO

Dne 17. 7. 1963 sem izgubil od Stare cerkve do Ložin denarnico z dokumenti. Najditelja prosim, da vrne proti nagradi na naslov Štepec Ivan z Gradbišča Slovenija ceste, Ložine.

## ZAHVALA

Ob prerani izgubi najinega dragega, skrbnega moža in očka

## MIHA PINTERJA

se prav iskreno zahvaljujema tov. zdravnikom, posebno še sestri Zlati Štaudohar za vso skrb in lajšanje njegovega trpljenja.

Lepa hvala upravi Rudnika, tov. govornikom za ganljive in tople besede, sosedom, ki so nama pomagali v teh težkih dneh, darovalcem vencev in cvetja, godbi, gasilcem ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovih zadnjih poti.

Globoko žalujoča žena Malči, hčerka Mira in ostalo sorodstvo.

50774, 53992, 56855, 55780, 51602, 53509, 50629, 55036, 51198, 52017, 53514, 49946, 56142, 50717, 50776, 50736, 56846, 56113, 49914, 51584, 54316, 49227, 49282, 51589, 50715, 54412, 54189, 52396, 53233, 51974, 56790, 51560, 54290, 56244, 53336, 49070, 49222, 51571, 49906, 49857, 55214, 49915, 54150, 55749, 49840, 55951, 55470, 53935, 53350, 52447, 51770, 53942, 51853, 56760, 51575, 49469, 54092, 54171, 52381, 56363, 54280, 51640, 54559, 50830, 53298, 50326, 50988, 53377, 50072, 52519, 50522, 55648, 56217, 51503, 49529, 56266, 50356, 55252, 56340, 54727,

## KOMISIJA ZA RAZPIS UPRAVE OBČINSKE SKUPŠČINE KOČEVJE

### razpisuje

Naslednja mesta:

1. REFERENTA ZA GRADNJE IN URBANIZEM
2. PAZNIKA MESTNIH PARKOV
3. HIŠNIKA

Pogoji: podl. visoka ali srednja strokovna izobrazba v gradbeni stroki; pod 2. nižja strokovna izobrazba; pod 3. kvalificirani delavec.

Plača po dogovoru. Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na urad tajnika občinske skupščine Kočevje. Razpis velja do zasedbe mest.

## Izid nagradnega žrebanja ZŠAM podružnica Kočevje

Društvo šoferjev in avtomobilih iz Kočevja je organiziralo v nedeljo, 21. julija, veselico z nagradnim srečolovom v Rožnem studencu pri Kočevju. Televizor je zadela srečka s številko 56270, harmoniko pa srečka 50742. Vse dobitke lahko dvignete v trgovini Tehnika v Kočevju do 31. avgusta 1963. Izžrebane številke so še:

53553, 50917, 49963, 54385, 52408, 50774, 53992, 56855, 55780, 51602, 53509, 50629, 55036, 51198, 52017, 53514, 49946, 56142, 50717, 50776, 50736, 56846, 56113, 49914, 51584, 54316, 49227, 49282, 51589, 50715, 54412, 54189, 52396, 53233, 51974, 56790, 51560, 54290, 56244, 53336, 49070, 49222, 51571, 49906, 49857, 55214, 49915, 54150, 55749, 49840, 55951, 55470, 53935, 53350, 52447, 51770, 53942, 51853, 56760, 51575, 49469, 54092, 54171, 52381, 56363, 54280, 51640, 54559, 50830, 53298, 50326, 50988, 53377, 50072, 52519, 50522, 55648, 56217, 51503, 49529, 56266, 50356, 55252, 56340, 54727,

Odbor

## Spored RTV Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

SOBOTA, 27. JULIJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji. 9.10 Deset pianistov iz desetih dežel. 10.15 Od popevke do popevke. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne. 13.30 Za razvedrilo in oddih. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Novo v znanosti. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Po domače...

NEDELJA, 28. JULIJA: 8.00 Mladinska radijska igra: Borislav Mrkšič: »Radovedni slonček«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.30 Trije glasbeni pejsaži. 11.50 Zabavni intermezzo. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — II. 11.30 Za našo vas. 14.00 Koncert pri vas doma. 15.15 Trikrat pet, 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Stevilnim zvestim poslušalcem domačih napevov »Pod lipco zeleto«. 22.15 Skupni program JRT, studio Beograd: Melodije mest.

